

ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΑΙ

Μ. Σ. ΒΑΛΛΗΣ & Δ. Π. ΑΛΒΑΝΟΣ

ΧΑΡΑΥΓΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΑΙ:

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ

Ἐμπορικὴ Στοὰ Ἀρ. 7

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ

“ΧΑΡΑΥΓΗΝ,”

ΜΥΤΙΛΗΝΗ

(ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ)

ΜΥΤΙΛΗΝΗΝ

ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ, ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ**ΣΑΝ ΠΡΟΦΗΤΕΙΑΙ**

Δύο ἀπλές λέξεις. Ἀπλές, ἀλλὰ βαθεῖες, βαρεῖες, γεμάτες. Δύο σύμβολα μὲ μεγάλην σημασίαν καὶ συνθετικὰ νοήματα. Δύο ἀπέραντοι κόσμοι ποῦ τὸ πλάτος καὶ τὸ βάθος των ζαλίζουν τὸν νοῦν καὶ φέρνουν διανοητικὰς λιγυθυμίας.

Ὁ δρόμος ποῦ ἐπεράσαμε καὶ ὁ δρόμος ποῦ ἀνοίγεται ἔμπροστά μας. Ἡ στράτα ποῦ μᾶς ἔφερε καὶ ἡ στράτα ποῦ μᾶς πάγει.

Κοιτάζομεν ὀπίσω καὶ ἐννοοῦμεν τὴν πίεσιν τοῦ μυστηρίου. Κοιτάζομεν ἔμπρὸς καὶ ἐννοοῦμεν τὴν πίεσιν τοῦ μυστηρίου. Κοιτάζομεν μέσα μας καὶ πάλι τὸ μυστήριον. Μυστήρια, μυστήρια τρομακτικά, αἰνίγματα τραγικά.

Μέσα μας γεννᾶται ἡ ἐρώτησις. Ἡ ἐρώτησις ποῦ κρύβει μέσα της μίαν ἀνεξήγητην ἀνησυχίαν, μίαν νευρικότητα: Ἄλλ' ἐπὶ τέλος ποῦ θὰ σταματήσωμεν; Μέσα στὸν ὠκεανὸ τοῦ εἶναι μας, μέσα στὴν τρικυμία τῶν ἰδεῶν μας μέσα στὴν ἀντάρα τῶν παθῶν μας.

Μέσα στὸ σκότος τοῦ σκοποῦ τῆς ζωῆς μας, δὲν θὰ εὐρεθῆ μία σανὶς νὰ πιάσωμεν, ἕνας νόμος λογικὸς νὰ ἰσορροπήσωμεν, μία ἀκτίς νὰ φωτισθῶμεν, νὰ γλυτώσωμεν ἀπὸ τὴν ἀγωνίαν καὶ τὸ σπαρτάρισμα τῆς ψυχῆς μας;

Εὐρισκόμεθα εἰς μίαν περίοδον βαθείας ταραχῆς. Μερικοὶ σοφοὶ ποῦ εἶναι ὀλιγαρχεῖς εἰς τὰ συμπεράσματα, ἀπλοῖκοι εἰς τὴν ἐξήγησιν, κολλημένοι εἰς τὰ φαινόμενα καὶ περιφρονηταὶ τοῦ βάθους λέγουν: Νευρικότης, ἐκφυλισμὸς, παρακμῆ, παθολογικὴ κατάσταση.

Εἶναι ὅροι ἐπιστημονικοὶ ποῦ χαρακτηρίζουν μίαν κατάστασιν, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ τὴν ἐξηγοῦν, χωρὶς νὰ εὕρουν τὸν σφυγμὸν της, τὸν σκοπὸν της, τὸ τέλος της.

Δὲν ἔχουν ὅμως ἀδικον ἀντιπροσωπεύουν μίαν τάξιν ἰδεῶν ποῦ ἀποτελοῦν τὰ πρῶτα στοιχεῖα ὅχι ὅμως καὶ τὴν τελείαν μορφήν ἑνὸς σκοποῦ. Εἶναι οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς ἐπιστήμης, ἡ ὁποία κατὰ τὸν μεγαλόστομον ποιητὴν τῶν μελλόντων καὶ τῶν μακρυνῶν δείχνει τὸ ρεῦμα τῆς ζωῆς ποῦ πρέπει ν' ἀκολουθήσωμεν, ὅχι ὅμως καὶ τὸν σκοπὸν. «Θέτει τοὺς πρῶτους ὅρους ποῦ πρέπει νὰ ἀνταποκριθῶν πρὸς τὸν καινούριον σκοπὸν».

Ἡ ἐπιστήμη, ἡ πρώτη γνῶσις τῶν πραγμάτων, ἡ πρώτη αἴσθησις καὶ συνείδησις τοῦ τί ἔγεινε καὶ τί γίνεται μέσα μας, αἱ γενικαὶ γραμμαὶ τῆς προφητείας τοῦ τί θὰ γίνῃ, τοῦ μέλλοντος, ἡ πρώτη ἀνάγκη τοῦ νὰ δώσωμε εἰς ὅτι πλούσιον καὶ γόνιμον συνεκέντρωσαν μέσα μας οἱ αἰῶνες, μίαν γενικὴν μορφήν, μίαν πρώτην κρυστάλλωσιν, εἶναι ἡ γεννήτρα τῶν θρησκειῶν.

Ἡ θρησκεία δὲν εἶναι παρὰ ἡ ἐπιστήμη, ἡ αὐστηρὰ ἐπιστήμη, ἡ γνῶσις, ἡ νόησις, ἡ σκέψις, ποῦ μεταμορφώνονται εἰς δυνατὰ αἰσθήματα, εἰς πάθη. Ἡ θρησκεία εἶναι αἱ ἰδέαι ἐπάνω στὴν βλάστησιν καὶ στὸ ἀπλωμά των.

Ἡ ἐπιστήμη γεννᾶται ἀπὸ τὸν χυμὸν τῆς ζωῆς, ἀπὸ τὴν ἀδούλευτην ὁρμὴν ποῦ εἶναι πρώτη ἰδιότης τῆς ζωῆς. Ἡ ὁρμὴ εἶναι ἡ ἀστείρευτη πηγὴ ὁ οργανισμὸς μας ποῦ εἶναι τὸ πρῶτον φαινόμενον τῆς ὁρμῆς ποῦ ἀποτυπώνεται ἐπάνω εἰς ὑλικά πράγματα, εἶναι καὶ τὸ φίλτρον ποῦ φιλτράρει τὴν ὁρμὴν καὶ ἐξάγει σὰν ἀπὸ σταλακτίτας νοήματα, ἰδέας, σκέψεις καὶ συλλογισμοὺς. Αἱ σταγόνες πίπτουν μέσα στὸν ὠκεανὸν τοῦ νοῦ μας, ὡς εἰς μίαν ἀπέραντον δεξαμενήν. Ὅταν ὅμως αἱ ἰδέαι καὶ τὰ νοήματα ἐνώνωνται μέσα εἰς τὸν ὠκεανὸν αὐτόν, ζυμώνονται, πλάττονται, χάνουν τὴν σταλαγματικὴν των μορφήν καὶ γίνονται καὶ αὐτὰ ὠκεανὸς μετὰ τὸν ὠκεανόν, τρικυμία μετὰ τὴν τρικυμίαν, κύμα μετὰ τὸ κύμα, χάνουν τὴν ἀτομικότητά των.

Τὸ φίλτρον εἶναι αἱ ἐποχαὶ μετὰ τὴν ἐξέλιξιν, τὸ νερὸ εἶναι ἡ οὐσία τῆς ζωῆς, αἱ σταγόνες εἶναι τὰ νοήματα. Ὁ ὠκεανὸς μέσα εἰς τὸν ὁποῖον συγκεντρώνονται εἶναι τὸ μέλλον ὅπου αἱ ἀπλαῖ ἰδέαι ἐνώνωνται, βλαστάνουν καὶ ἀπλώνουν καὶ γίνονται αἰσθήματα, πόθοι, πάθη, πόνοι, φόβοι, ἀνησυχίαι, νευρικότητες, δηλ. μετὰ μίαν λέξιν: γίνονται θρησκεία, γίνονται σκοπὸς τῆς ζωῆς.

Ὀλόκληρον τὸ παρελθὸν εἶναι ἐπίσης ἕνας ὠκεανὸς ἀπὸ παλαιᾶς θρησκείας, παλαιὰ ὄνειρα, ἱερὰς παραδόσεις, ὄνειροφάντους θρύλους, ποῦ ἐγεννήθησαν ἀπὸ μίαν πρωτόγονον ἐπιστήμην.

Δὲν ἔχουν δίκαιον ἐκεῖνοι ποῦ ἰσχυρίζονται ὅτι πρώτη ἡ θρησκεία ἐβλάστησε μέσα εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἡ ἐπιστήμη ἐγέννησε τὴν πρώτην

θησκείαν, τὰς πρώτας θρησκείας. Ἡ ἐπιστήμη ἔθεσε τοὺς πρώτους ὅρους τῶν πρώτων θρησκειῶν.

Ἡ πρώτη ἐπιστήμη ἦταν αἰσθαντική. Ὁ ἄνθρωπος ἠσθάνθη πρῶτον καὶ ὕστερα ἐλάτρευσε ἐκεῖνο ποῦ ἠσθάνθη, εἰς τὸν τελειότερον τύπον του, εἰς τὴν πιὸ χτυπητὴν μορφήν του.

Ἡ σημερινὴ ἐπιστήμη θέτει καὶ αὐτὴ τοὺς πρώτους ὅρους τῆς νέας θρησκείας τοῦ *ὑπερανθρώπου* ποῦ μᾶς ἐμήνυσεν ὁ Ζαρατούστρας.

Ἄλλ' ἢ νέα θρησκεία δὲν θὰ εἶναι ὅπως τὰς παλαιάς, οὔτε εἰς τὴν μορφήν, οὔτε εἰς τὸ βᾶθος, δὲν λέγω εἰς τὴν οὐσίαν ποῦ μένει πάντα ἀναλλοίωτη μὲ ὅλας τὰς μεταμορφώσεις της.

Ἡ σημερινὴ ἐπιστήμη — οἱ πρῶτοι ὅροι τῆς νέας θρησκείας — δὲν εἶναι μόνον αἰσθαντική, καθαρὰ συναίσθησις τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ καὶ νοητικὴ, συνειδητὴ δηλ. μὲ στοιχεῖα πιὸ *φιλτρικὰ* περασμένα ὅχι μόνον ἀπὸ τὸ φίλτρο καὶ τῆς λεπτοτέρας αἰσθήσεως τῶν παλαιῶν τῆς ζωῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς νοήσεως, μιᾶς λεπτοτέρας δυνάμεως ποῦ ὑπερβαίνει αἰωνιακὰ τὴν αἴσθησιν.

Διὰ τοῦτο ἢ νέα θρησκεία ποῦ θὰ σχηματισθῆ ἀπὸ τὰς νέας ἐπιστημονικὰς ἰδέας μέσα εἰς τὸν ὠκεανὸν ἑνὸς μέλλοντος, ποῦ δὲν ἠμπορεῖ νὰ συλλάβῃ βαθεῖα ἀνθρώπινος νοῦς, θὰ εἶναι θρησκεία πιὸ κρυσταλλικὴ, θρησκεία πάναγνη, θρησκεία ἱερά, ἀνόθευτη ἀπὸ τὴν παρελθοντικὴν ἐπίδρασιν. Θὰ διαφέρει ἢ νέα ἀπὸ τὴν παλαιάν, ὅσο διαφέρει ἢ νόησις ἀπὸ τὴν αἴσθησιν. Καὶ ὅπως ἢ νόησις μὲ τὴν εἰδικὴν της ἀνάπτυξιν κατήντησε νὰ ἀποτελέσῃ σχεδὸν ἰδιαιτέρον κόσμον, ἰδιαιτέρον βασίλειον ποῦ λειτουργεῖ σχετικῶς αὐτότελα, ἔτσι καὶ ἢ νέα θρησκεία τοῦ μέλλοντος θὰ ἀποτελέσῃ ἰδιαιτέρον κόσμον, καθὼς θὰ εἶναι γέννημα ξεχωριστοῦ αἰτιολογικοῦ κόσμου. Διότι τὸ παρελθὸν θὰ φιλτραρισθῆ εἰς ἕνα λεπτότερον φίλτρον ποῦ δὲν θὰ ἀφήσῃ νὰ περάσουν παρὰ μόνον αἱ ἰδέαι ποῦ λάμπουν ἀπὸ ἄγνὸν μελλοντισμὸν.

Ἡ ἐποχὴ μας, ἢ μεταβατικὴ ὅπως τὴν λέγουν, εἶναι ἕνα μεγάλο φίλτρο, ἕνα καθαρτήριο ὅπου θὰ κριθοῦν οἱ ἄξιοι καὶ οἱ ἀνάξιοι διὰ τὴν βασιλείαν τοῦ Μέλλλοντος. Οἱ ἀνάξιοι θὰ μείνουν μέσα εἰς τὸν νοσογόνον ὠκεανὸν τοῦ Παρελθόντος ὅπου θὰ ἀποτελέσουν τὰς ἀπολιθωματικὰς μορφὰς τῆς ἠθικῆς ἐξελίξεως τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ ὠκεανὸς τοῦ Μέλλλοντος εἶναι ἀκόμη ἄδειος. Μέσα εἰς τὸ ἄγριον καὶ ἀπέραντον κενὸν του, ἐπέρασαν σὰν «βέλη ἐπιθυμίας» μόνον μερικὰ ἀστραπόβροντα, ποῦ προμηνύουν τὸν ἐρχομὸν τοῦ πρώτου *ὑπερανθρώπου*, ποῦ θὰ πέσῃ μέσα εἰς τὰ βάθη σὰν βαρεῖα σταλαματεῖα ποῦ πρώτη ἐξέφυγε ἀπὸ τὴν πίεσιν τοῦ *φιλτρικοῦ καθαρτηρίου*.

Ὁ ὠκεανὸς τοῦ Μέλλλοντος εἶναι ἔρημος καὶ αὐτὴ ἢ ἔρημία του εἶναι ποῦ παγώνει τὰ μέλη ἐκείνων ὅσοι ἐπιθυμοῦντες ἀπὸ ἀπλῆν *ἐπιστημονικὴν* περιέργειαν ν' ἀτενίσουν τὸ μέγα μυστήριο, φθάνουν μὲ τὴν ἐρευνητικὴν των ὁρμὴν εἰς τὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου, φοβοῦνται ὅμως νὰ τιναχθοῦν εἰς τὸ κενόν, διότι δὲν τοὺς βοηθεῖ μία ἀνδρεία ψυχὴ, μία μελλοντικὴ ψυχὴ, μία πολεμικὴ ψυχὴ ποῦ ἔχει ὡς πρώτην ἰδιότητά της νὰ ἐχθρεύεται τὸ Παρελθὸν καὶ ν' ἀνοίγῃ καινούργιους δρόμους.

Τὸ Μέλλον εἶναι διὰ τοὺς *ὑπερανθρώπους*. Ἄλλοίμονον εἰς ἐκείνους ποῦ εὔρεθοῦν ἀπὸ περιέργειαν εἰς τὴν ἄκραν τοῦ μαύρου ὠκεανοῦ. Ἄλλοίμονον εἰς αὐτοὺς διότι θὰ αἰσθανθοῦν φόβον καὶ ἀνατριχίλαν ἀσυνείδησιν διὰ τὸν μικρὸν ὀργανισμόν των. Ἄλλοίμονον εἰς ἐκείνους ποῦ νομίζοντες τὸ Μέλλον ὡς παιχνίδι τοῦ νοῦ, ἢ ὄνειρον ἀπλοῦν *ὑπερανθρωπικόν*, εὔρεθοῦν ἀκουσίως εἰς τὸ κενόν. Θὰ εἶναι θάνατος διὰ τὸν ἑαυτὸν των καὶ ἀρρώστεια διὰ τὸ μέλλον. Ἄλλοίμονον εἰς ἐκείνους ποῦ δὲν εἶναι μορφωμένοι «ὀπτασιασταὶ τοῦ ὑπερανθρώπου» καὶ εἰς ἐκείνους ποῦ δὲν ἔχουν ψυχὴν ν' ἀνθέξῃ στὴν κρουερὴν θερμοκρασίαν τοῦ νέου ὠκεανοῦ. Ἄλλοίμονον καὶ τρισαλλοίμονον εἰς ἐκείνους ποῦ ζυγίζοντες εἰς τὸ κενόν τοῦ Μέλλλοντος ἐνθυμηθοῦν τὴν τελευταίαν στιγμὴν, τὴν ὑστάτην στιγμὴν ποῦ κτυπᾷ τὸ σήμαντρον τῆς *Δευτέρας παρουσίας*, διὰ τὴν ὑπέροχον κηδεῖαν τοῦ Παρελθόντος, ἄλλοίμονον μυριάκις ἄλλοίμονον εἰς αὐτοὺς ἂν ἐνθυμηθοῦν μάννα, πατέρα, πατρίδες, ἀγάπες, παλαιοὺς πόθους, παρελθοντικοὺς παλμοὺς καὶ ἀρχαῖα ὄνειρα ποῦ σβύνουν, λυώνουν, χάνονται.

Ἡ *ὑπερανθρωπικὴ Μοῦσα* βοήθησε τὸν ποιητὴν τοῦ Μέλλλοντος, τὸν τραγουδιστὴν τῆς Βαβυλῶνος, νὰ πάρῃ τὴν λύραν του καὶ νὰ τραγουδήσῃ εἰς ὑπερανθρώπους στροφὰς καὶ μὲ μίαν μελλοντικὴν μουσικὴν ἀρμονίαν τὸν θάνατον τοῦ Παρελθοντικοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ὑπεράνθρωπη Μοῦσα, χόρδισε τὴν λύραν τοῦ ποιητοῦ ποῦ θὰ τραγουδήσῃ τὴν ὑπέροχον τραγωδίαν ποῦ θὰ ξετυλιχθῆ ἐπάνω εἰς τὸ στιγμιαῖον μεταίχιμον τοῦ Παρελθόντος καὶ τοῦ Μέλλλοντος, θὰ τονίσῃ τοὺς θρήνους καὶ τὰ ὄνειροκλάμματα τῆς ἀπεράντου ψυχῆς τοῦ παλαιικοῦ κόσμου.

Μακάριοι ἐκεῖνοι ποῦ θὰ φθάσουν τελευταῖοι, διότι θὰ κολυμβοῦν ἐπάνω εἰς μελλοντικούς ἀφροὺς ἡδονικῆς τελειότητος καὶ ὑπερανθρωπικῆς ἠδυπαθείας.

Κων)πολις, Πέραν. *Δημ. Γ. Χριστοφορίδης*

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΠΑΡΑΤΑΙΡΑ

Θ

Καὶ ὡς στὸ ποτήρι ἐκένωσα τὸν πόνο μου νὰ πιῶ,
ἐκόχλασε μὲ τὸν ἀφρὸ τὸ πορφυρὸ ρουμπίνι·

— Κέρνα με, τὸ γλυκὸ κρασί τώρα ποῦ τραγουδῶ
καὶ τὸ μεράκι τῆς χαρᾶς τὴν πίκρα μου ἀργοπίνει.

Πῶς λαχταράω παράταιρα! . . ἀπόψε σᾶς θρηνηῶ

᾽Ὡρες γλυκῆς ποῦ ζήσατε μόνο στὴ μνήμη.

— Εἶναι τὸ νῆμα τῆς χαρᾶς ψιλὸ, τόσο ψιλὸ,
ποῦ καὶ τὸν πιὸ ἀλαφρὸ καῦμὸ νὰ δέσω, τὸν ἀφίνει.

Πόσες σὰν τώρα, ἀμέτρητες φορὲς Σὲ καρτερῶ,

᾽Ὡ, μὴν ἀργήσεις πιά νάρθεις, Γαλήνη.

— Εἶν' τὸ μεράκι μου γλυκὸ τώρα ποῦ τραγουδῶ
καὶ στάλα στάλα τὸ κρασί τὴν πίκρα μου ἀργοπίνει.

Κων)πολις.

Νίκος Σαντοριναῖος.

Δ. ΔΟΣΤΟΓΙΕΒΣΚΗ

ΤΙΜΙΟΣ ΚΛΕΦΤΗΣ

(Ἀπὸ τὰς σημειώσεις τοῦ Ἀγνώστου).

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ

Στὸν ἀγαπημένα μου Δ. Χριστοφορίδη.

Σὲ πιὸ παράθυρο;

Ἐνα πρωῒ, ποῦ εἶμωνα πιά ὅλος ἕτοιμος γιὰ τὴν ὑπηρεσία, μπῆκε στὴν κάμαρή μου ἡ Ἀγραφένα ἢ μαγείρισσά μου, ἡ πλύστρα καὶ οἰκονόμα μου, κι' ἄρχισε τὴ λίμα μαζί μου, πράμα ποῦ μ' ἔκανε ν' ἀπορήσω, γιατί ἴσχυε τώρα εἴτανε μιὰ τόσο σιωπηλὴ, ἀπλὴ γριά, ποῦ ἐξὸν ἀπὸ τὰ δυὸ της καθημερινὰ λόγια ποῦ μὲ ρωτοῦσε τί νὰ ἐτοιμάσῃ γιὰ τὸ μεσημέρι, οὔτε λέξη παραπάνω δὲ μίλησε στὸ διάστημα τῶν ἑξῆ χρόνων πάνω κάτω ποῦ εἴταν μαζί μου. Τοῦλάχιστο ἐγὼ δὲν τὴν ἄκουσα καμιὰ φορὰ νὰ πῆ ἄλλο τίποτα.

— Ἐρχομαι νὰ σᾶς πῶ κύριε, ἄρχισε ξάφνου, γιὰ τὸ καμαράκι, νὰ τὸ νοικιάζατε...

— Πιὸ καμαράκι;

— Νά, πλάι στὴν κουζίνα. Γνωστὸ εἶνε, πιό.

— Γιατί;

— Γιατί; Γιατί οἱ ἄνθρωποι παίρνουνε καὶ νοικιατορέους στὰ σπίτια τους. Γνωστὸ εἶνε, γιατί.

— Καὶ πὶὸς εἶνε κείνος ποῦ θὰ τὸ νοικιάσῃ;

— Πιὸς θὰ τὸ νοικιάσῃ; Ὁ νοικιάτορας θὰ τὸ νοικιάσῃ. Γνωστὸ εἶνε, πὶὸς.

— Μὰ κεῖ, μητέρα μου, οὔτε κρεβάτι δὲ μπορεῖς νὰ βάλῃς, εἶνε στενά. Πιὸς μπορεῖ νὰ καθίσῃ κεῖ μέσα;

— Γιατί νὰ καθίσῃ κεῖ μέσα; Φτάνει νάχῃ ποῦ νὰ κοιμᾶται καὶ νὰ κάθεται μπορεῖ καὶ στὸ παράθυρο.

— Γνωστὸ εἶνε σὲ πιό, σάματις δὲν τὸ ξέρετε! Στῆς μπασιάς. Ἐκεῖ θὰ κάθεται, θὰ ράβῃ ἢ ἄλλο τίποτα θὰ κάνῃ. Μπορεῖ νὰ κάθεται καὶ στὴν καθέκλα. Ἐχει καθέκλα, ἔχει καὶ τραπέζι. Ὅλα τᾶχει.

— Καὶ πὶὸς εἶν' αὐτός;

— Ἐνας καλὸς, ἡλικιωμένος ἄνθρωπος. Ἐγὼ θὰ τοῦ κάνω τὸ φαί. Γιὰ τὴν κατοικία καὶ τὸ φαί θὰ τοῦ παίρνω τρία ρούβλια ἀσημένια τὸ μῆνα...

Ἐπιτέλους ὕστερ' ἀπὸ τόσα καὶ τόσα λόγια, μπόρεσα νὰ μάθω, πῶς κάποιος ἡλικιωμένος ἄνθρωπος τὴν παρακάλεσε καὶ τὴν κατάφερε κάπως τὴν Ἀγραφένα, νὰ τόνε πάρῃ στὴν κουζίνα γιὰ οἰκότροφο.

Ὅ,τι κατέβαινε στὸ κεφάλι τῆς Ἀγραφένας ἔπρεπε νὰ γίνῃ, γιατί ἀλλιῶς ἡσυχία δὲ θᾶδρισα. Ὅταν καμιὰ φορὰ τύχαινε νὰ γίνῃ κάτι ὄχι κατὰ τὴ γνώμη της, τότες ἔπεφτε στὴ συλλογὴ καὶ σὲ βαθιὰ μελαγχολία καὶ ἡ κατάσταση αὐτὴ βαστοῦσε δυὸ τρεῖς ἐβδομάδες, ὅπου τότες χαλνοῦσε τὸ φαί, λάθευε μετρώντας τὰ ρούβλια, τὸ πάτωμα ἔμνησκε ἀπλυτο, μένα λόγο γινόντανε πολλὲς ἀναποδιές. Ἐγὼ πρὸ πολλοῦ εἶχα παρατηρήσει πῶς ἡ ἀμίλητη αὐτὴ γυναῖκα δὲν εἶναι σὲ θέσῃ νὰ πάρῃ καμιὰν ἀπόφαση, νὰ σταματήσῃ σὲ καμιὰ σκέψη ἀτομικὴ της.

Μ' ἂν τύχαινε καμιά φορά νά γεννηθῆ στο λαφρό μυαλό της κάτι ποῦ νάμοιαζε σάν ἰδέα ἢ ἐπιχείρηση, θά ἦτανε ἠθικὸς σκοτωμὸς της, γιὰ κάμποσο καιρὸ, ἢ ἀργησὴ νά κάνης κείνο ποῦ ἔδωκε στὸ νοῦ της. Γιὰ τοῦτο θέλοντας πιὸ πολὺ τὴ δική μου ἡσυχία ἐγὼ ἀμέσως παραδέχτηκα τὴν πρότασή της.

— Μὰ αὐτὸς ὁ κύριος ἔχει τοῦλάχιστο κάτι νά δεῖξῃ, κάνα πασαπόρτι ἢ ἄλλο τίποτα;

— Πῶς ὄχι; Βέβαια ἔχει. Εἶνε καλὸς ἡλικιωμένος ἄνθρωπος, τρία βρόδλια ὑποσχέθηκε νά δίνῃ τὸ μῆνα.

Τὴν ἄλλη μέρα φάνηκε στὴ σεμνὴ μπεκιάρικη κατοικία μου ὁ νέος κάτοικος, πρῶμα ποῦ μ' ἔκανε πιὸ πολὺ νά χαρῶ παρά νά λυπηθῶ. Ἐγὼ ἐν γένει ζούσα στὴ μοναξιά, ὅπως διόλου ἀσκητικά. Γνωστοὺς πάνω κάτω δὲν εἶχα. Ἐδῶκινα ἔξω ἀργὰ καὶ ποῦ. Δέκα χρόνια πέρασα ζωὴ ἀγριοπετεινοῦ καὶ συνεθισα πιά στὴ μοναξιά.

Ἡ Ἀγραφένα πρᾶγματικῶς δὲν ἔλεγε ψέματα: ὁ νοικιάτοράς μου εἶταν ἀπὸ τοὺς παλιούς.

Κατὰ τὸ πασαπόρτι του εἶταν ἀπόλυτος στρατιώτης, πρῶμα ποῦ τὸ κατάλαβα μὲ τὴν πρώτη ματιὰ ποῦ ῥιζα ἀπάνω του χωρὶς νά δῶ τὸ πασαπόρτι. Εἶνε πολὺ εὐκολο νά τὸ καταλάβῃ κανεὶς.

Ὁ Ἀστάφης (Στάθης) Ἰβάνοβιτς, ἔστι τότε λέγανε, εἶταν ἀπ' τοὺς καλοὺς μέσ' τοὺς καλοὺς. Περνούσαμε ὄχι ἄσχημα. Εἶχε ἓνα καλὸ ποῦ ὅποτε κι' ἂν τύχαινε ἤξερε καὶ διηγότανε ἱστορίες καὶ συμβάντα ἀπ' τὴ ζωὴ του. Γιὰ μένα ποῦ περνοῦσα τέτι μιά μοναστηριακὴ ζωὴ, ἓνα διηγηματάκι τοῦ Στάθης εἶτανε θησαυρὸς. Μιά φορά μοῦ διηγήθηκε μιά τέτι ἱστορία ποῦ μ' ἔκανε ἐντύπωση. Νά, πῶς ἔτυχε. Εἴμουνα μόνος στὸ σπίτι. Καὶ ὁ Στάθης καὶ ἡ Ἀγραφένα πήγανε στὴ δουλιὰ τους. Ξάφνου ἄκουσα, σάν κάποιος νά μπῆκε στὴ δεύτερη κάμαρα καὶ μοῦ φάνηκε πῶς εἶταν ξένος. Βγήκα. Στὴ μπασιὰ στεκόταν ἓνας κοντὸς νέος ἄγνωστος. Φοροῦσε μόνον ζακετάκι ἂν καὶ ὁ καιρὸς εἶταν χυνοπωριάτικος, ψυχρὸς.

— Τί θές; τότε ρώτησα.

— Τὸν τσινόβνικο(1) Ἀλεξάντρώβ. Εἰδῶ δὲν κατοικεῖ;

— Ὅχι, ἀδερφέ μου, πήγαινε στὸ καλὸ.

— Μὰ πῶς; ὁ ἀλλοφύλακας μοῦ εἶπε πῶς εἶνε δῶ, ξανάειπε ὁ ἐπισκέπτης, ὀπισθοχωρώντας πρὸς τὴν πόρτα μὲ κάπια προφύλαξη.

— Ἄντε, ἀδερφέ μου, τράβα, τράβα πὸ δῶ.

Σάν αὔριο τἀπομεσήμερο, τὴν ὥρα ποῦ ὁ Στάθης δοκίμαζε ἀπάνω του τὸ ζακέτο του ποῦ τὸ ἔκανε ἐπιδιόρθωση, πάλε μπῆκε κάποιος. Ἄνοιξα τὴν πόρτα. Ὁ ἴδιος ὁ χτεσινὸς κύριος μπροστὰ στὰ μάτια μου, μὲ τὴν ἡσυχία του ξεκρεμάζει τὸ πανωφόρι μου, τὸ χώνει κάτω ἀπ' τὴ μασχάλη του καὶ δρόμο. . . .

Ἡ Ἀγραφένα τότε κοίταζε μ' ἀνοιχτὸ στόμα καὶ τίποτα δὲν ἔκανε γιὰ νά γλυτώσῃ τὸ πανωφόρι μου. Ὁ Στάθης ὅμως τῶδωκε στὰ πόδια

πίσω ἀπὸ τὸν κλέφτη καὶ μετὰ δέκα λεπτὰ γύρισε ἀναμένος, μὲ ἄδεια χέρια.

— Ἄφαντος γένηκε!

Ὁ Στάθης τόσο πολὺ ἔμεινε ἔκπληκτος, ποῦ βλέποντάς τον ἐγὼ ἔεχασα τὸ κλέψιμο τοῦ πανωφοριοῦ. Τᾶχασε ὅπως διόλου. Δὲ μπορούσε νὰ ῥθῃ στὸν ἑαυτὸ του.

Κάθε λεπτὸ παρατοῦσε τὴ δουλιὰ του, ἄρχιζε νά διηγᾶται πῶς ἔγινε αὐτὸ τὸ πρῶμα, πῶς στεκότανε, πῶς μπροστὰ στὰ μάτια του, δυὸ βήματα μακρὰ, ξεκρέμασε τὸ πανωφόρι ὁ κλέφτης καὶ πῶς τᾶφερ' ἔτσι ἡ κατάρια ποῦ δὲ μπόρεσε νά τότε πιάση.

Ἄρχιζε τὴ δουλιὰ του καὶ σὲ λίγο πάλε τὴν παρατοῦσε καὶ ξανάρχιζε τὰ ἴδια, ὡς ποῦ δὲ βᾶσταζε, σηκώθηκε καὶ πήγε νὰ ῥθῃ τὸν πορτιέρη νά τοῦ διηγηθῇ τὴν ἱστορία καὶ νά τότε μαλώσῃ γιὰτὶ στὸ μέρος του γίνονται τέτι ἐπεισόδια.

Γύρισε κι' ἄρχισε νά μαλώνῃ τὴν Ἀγραφένα. Ὅστερα κάθισε στὴ δουλιὰ του καὶ πολλὴν ὥρα ἀκόμα ἐκκολοουθοῦσε νά μουρμουρίζῃ τὰ ἴδια καὶ τὰ ἴδια, πῶς κείνος στεκότανε ἐδῶ καὶ γὼ ἐκεῖ παρακάτω καὶ πῶς μπροστὰ στὰ μάτια μας ξεκρέμασε ὁ κλέφτης τὸ πανωφόρι κτλ. Μ' ἓνα λόγο ὁ Στάθης ἂν κ' ἔκανε καλὴ δουλιὰ, εἶταν ὅμως πολὺ μουρμούρης.

— Μὰ; τὴν παίξανε στὰ καλά, Ἀστάφη Ἰβάνιτς! τοῦ εἶπα τὸ βράδυ, προσφέροντάς του ἓνα ποτήρι τσαΐ καὶ θέλοντας νά τότε κάνω νά ξαναρχίσῃ γιὰ τὴν κλεψιά τοῦ πανωφοριοῦ, γιὰτὶ ἀπὸ τὴν συχνοεπανάληψη καὶ τὴ βαθιὰ εὐλικρινειὰ τοῦ ἄρχιζε νά γίνεταὶ κωμικὴ ἢ διήγησις.

— Νά, μὰς τὴν παίξανε! Μὰ ἔτσι μουρμεύει τὰ ῥέλλα, ἂν καὶ τὸ ρόγχο δὲν εἶτανε δικό μου. Μοῦ φαίνεται πῶς δὲν ὑπάρχει πῶς σιχαμερὸ πρῶμα στὸν κόσμο ἀπὸ τὸν κλέφτη. Ἄλλος σὲ κλέφτει χάρισμα τοῦλάχιστο, ἐνῶ ἐτοῦτος δὲ καὶ τὸν κόπο καὶ τὸν ἴδρο μαζί καὶ τὴν ὥρα σοῦ κλέφτει.... Φτοῦ, προστυχιά!... Δὲ θέλω νά μιλῶ πιά γι' αὐτὴ τὴ δουλιὰ, μὲ παίρνουν οἱ διαθόλοι. Πῶς ἐσεῖς, κύριέ μου, δὲ λυπᾶστε τὸ πρῶμα σας;

— Νά, καλὰ λές, Ἀστάφη Ἰβάνιτς. Κάλιο νά καῖ ἓνα πρῶμα, παρά νά σοῦ τὸ κλέψουνε. Δὲ θέλεις νά περάσῃ στοῦ κλέφτη τὰ χέρια, λυπᾶσαι.

— Τί νά θέλῃς καὶ νά ξεθέλῃς!...

Βέβαια κλέφτης στὸν κλέφτη ἔχει διαφορὰ. Μοῦ ἔτυχε μένα μιά φορά ποῦ ἔπεσα σ' ἓναν τίμιο κλέφτη.

— Πῶς, τίμιο κλέφτη; Πιὸς κλέφτης εἶνε τίμιος;

— Νά, σωστά! Βέβαια πῶς μπορεί ὁ κλέφτης νάνε τίμιος, αὐτὸ δὲν τυχαίνει ποτέ. Μὰ ἐγὼ ἤθελα νά πῶ, πῶς ὁ ἄνθρωπος φαινότανε τίμιος, ἀλλὰ ἔκλεψε. Ἐτσι τότε λυπήθηκα!

— Καὶ πῶς ἔγιν' αὐτὴ ἡ δουλιὰ, Ἀστάφη Ἰβάνιτς;

— Ἐδῶ καὶ τρία χρόνια πρὶν, ἔτυχε νάμαι πάνω κάτω ἓνα χρόνο χωρὶς θέσῃ, πιὸ μπροστὰ ὅμως ποῦ εἴμουνα σὲ θέσῃ ἔτυχε νά γνωρίσω ἓναν ὅπως διόλου χαμένο ἄνθρωπο.

(1) Ἐτσι λέγονται οἱ κυβερνητικοὶ υπάλληλοι.

ΜΥΤΙΑΗΝΑ Τ'ΚΑ ΤΟΠΙΑ

Εἴσοδος τοῦ κόλπου Γέρας.

Γνωριστήκαμε σ' ἓνα μαγεριό. Εἴταν ἓνας μεθυστακας, ἓνας ἀκαμάτης. Δούλευε κάπου καὶ γιατί μεθοῦσε τότε ξαπόστειλαν. Ἐνας ἀνάξιος κουρελιάρης!

Ἀμφέβαλε κανεὶς ἂν κάτω ἀπὸ τὸ ροῦχο του φοροῦσε πουκάμισο. Ὅτι μάζευε, τᾶπινε. Εἴταν ὅμως ἡσυχός, γλυκός, καλός καὶ δὲ ζητοῦσε, ντρεπότανε. Ἐβλεπε ὁ ἴδιος, πῶς ἤθελε ὁ κακομοίρης νὰ πιῇ καὶ τοῦδινεσ κάτι. Γνωριστήκα λοιπὸν μαζί του, δηλαδὴ κείνος κόλλησε κοντὰ μου. . . . Για μένα, τὸ ἴδιο μοῦ ἔκανε. Καὶ τί ἄνθρωπος εἴτανε! Σὰν τὸ σκυλί κολνοῦσε κοντὰ σου, ὅπου πήγαινες καὶ κείνος ἀπὸ πίσω, νὰ καὶ μιὰ φορά ὄλο κι' ὄλο εἶχαμε μιλήσει. Στὴν ἀρχὴ μὲ παρακάλεσε νὰ τὸν ἀφίσω νὰ ξενοχτίση στὸ μέρος μου, τὸν ἄφισα. Τὸ πασαπόρτι του βλέπω εἶνε ἐν τάξει, φαίνεται ἄνθρωπος ἀπειραχτός. Τὴν ἄλλη μέρα, πάλι μὲ παρακάλεσε, πάλι τὸν ἄφισα, τὴν τρίτη ἦρθε κι' ὄλη τὴ μέρα καθότανε στὸ παράθυρο ὡς που νύχτωσε κ' ἔμεινε πάλι νὰ κοιμηθῇ.

Μωρέ, σκέπτομαι, μοῦ κόλλησε στὰ γερά : καὶ τάριξέ τον, καὶ πότιξέ τον, κι' ἀκόμα ἔχε τον νὰ κοιμάται, ὄρσε οἰκότροφος στὸ φτωχόμου τὸ κεφάλι. Πρὶν εἶχε κολλήσει κοντὰ σὲ κάποιον ὑπάλληλο καὶ πίνανε μαζί, ὡς που κείνος μιὰ φορά ἦπτε πολὺ γιατί εἶχε κάτι μεράκι, καὶ πέθανε. Τὸ δικό μου τὸν ἔλεγαν Ἐμελιάν Ἰλιτσ.

Συλλογοῦμαι, συλλογοῦμαι τί νὰ τὸν κάνω ; Νὰ τότε διώξω, ντρέπουμαι καὶ τότε λυποῦμαι κιάλας : τέτιος ἓνας ἐλεεινός, χαμένος ἄνθρωπος ποῦ, ἔλα Κύριέ μου! Στόμα εἶχε καὶ μιλιὰ δὲν εἶχε. Καθότανε ἡσυχὰ ἡσυχὰ, δὲ ζητοῦσε, μόνο σὰ σκυλάκι στὰ μάτια μὲ κοίταξε. Δηλαδὴ αὐτὸ τὸ πιετὸ πῶς τὸν κάνει τὸν ἄνθρωπο! Σκέπτομαι, πῶς νὰ τοῦ τὸ πῶ : πήγαινε Ἐμελιάνε μου, ἀπὸ δῶ γιατί δὲν ἔχεις τί νὰ κάνης ἐδῶ, γλήγορα ἐγὼ ὁ ἴδιος δὲ θάχω τί νὰ φάγω, πῶς λοιπὸν νὰ σὲ βασιτῶ γιὰ λογαριασμό μου ;

Ρωτιοῦμαι μέσα μου, τί θὰ κάνη ἄραχες, ἅμα τοῦ τὸ πῶ ; Καὶ σκέπτομαι τὴ θέση του, πῶς ἅμα θὰ τοῦ τᾶλεγα, θὰ μὲ κοίταξε στὰ μάτια πολλὴν ὥρα, θὰ καθότανε καὶ θάκουγε χωρὶς νὰ καταλαβαίνει τίποτα, ὕστερα θὰ σηκωνότανε ἀπ' τὸ παράθυρο, θάπαιρνε τὸ δέμα του τὸ νταμωτό, κόκκινο καὶ τρύπιο, ποῦ ὁ Θεὸς ξέρει τί κουδολοῦσε μέσα, θὰ διόρθωνε τὸ παλτό του ἔτσι ποῦ νὰ μὴ κρυώνη καὶ νὰ φαίνεται πιὸ πρεπούμενος καὶ νὰ μὴ φάνουνται κάπως καὶ οἱ τρύπες, ὕστερα θάβουσε τὴν πόρτα καὶ θάβουσε στὴ σκάλα μ' ἓνα δάκρυ στὰ μάτια. Κι' ἔτσι τότε λυπήθηκα... Δὲν εἶνε σωστὸ νὰ χαθῇ ὁ ἄνθρωπος, σκέφτηκα.

Ὑστερα λέγω, μὰ τί μὲ μέλει ἐμένα! Αἶ, Ἐμελιάνουσα, λέγω μέσα μου, πολὺ καιρὸ δὲ θὰ κάνης ζέφκι σὲ μένα κοντὰ, γλήγορα θὰ φύγω καὶ τότε δὲ θὰ μὲ βρῆς πιά.

Ἦρθε λοιπὸν, κύριέ μου, ὁ καιρὸς νὰ φύγω.

Μοῦ λέει τότες θυμοῦμαι, ὁ Ἀλέξαντρος Φιλιμόνοβιτς, τᾶφεντικό μου, θεὸς χωρὲς' τονε : — «Εἶμαστε πολὺ εὐχαριστημένοι ἀπὸ σένα, Ἀστάφη, ἅμα θὰ γυρίσουμε ἀπ' τὸ χωριό, δὲ θὰ σὲ ξεχάσουμε, θὰ σὲ ξαναπάρουμε πάλε». Ἐγὼ εἶμουνα κοντὰ τους, ὁ ἀυλάρχης νὰ ποῦμε, ὁ κύριός μου εἴταν πολὺ καλός, μὰ πέθανε κείνο τὸ χρόνο. Ἄμα τοὺς προβοδώσαμε κι' ὕστερα, πήρα τὸ νοικοκυριό μου, τὰ χρηματάκια μου ὅ,τι εἶχα καὶ σκέφτηκα νὰ ἡσυχάσω πιά. Βρῆκα μιὰ γριά κι' ἔπιασα στὸ σπίτι της μιὰ γωνιὰ κει πέρα. Καὶ κείνη ἢ κακομοίρα ὄλο κι' ὄλο μιὰ γωνιὰ εἶχε λεύτερη. Κάπου εἴτανε παραμάνα πρὶν καὶ τώρα ζοῦσε μονάχη ἀπὸ τὴ σόνταξη ποῦ ἔπαιρνε. Αἶ τώρα πιά, σκέφτηκα, ἔχε γειὰ Ἐμελιάνη μου, δὲ θὰ μπορέσης νὰ μ' εὔρης.

Καὶ τί νομίζετε, κύριέ μου ; Γυρνῶ τὸ βράδυ — εἶχα πάει σ' ἓναν γνωστό μου νὰ τὸν ἰδῶ — καὶ πρῶτο βλέπω μπροστά μου τὸν Ἐμελιάν, κάθηται πάνω στὸ σεντοῦκι πλάϊ του ἔχει τὸ δέμα του τὸ νταμωτό. Κάθεται μὲ τὸ παλτό καὶ

μὲ φυλάγει... καὶ γιὰ νὰ μὴ στενοχωρηθῆ πῆρε ἓνα ἐκκλησιαστικὸ βιβλίο ἀπὸ τῆ γριά καὶ τὸ βαστοῦσε στὰ χέρια του τὰπάνω κάτω! Θάμαξα ἅμα τὸν εἶδα. Γιατί νὰ μὴν τόνε διώξω, σκέφτηκα, ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς; «Ἐφερες μαζί σου τὸ πασαπόρτι σου, Ἐμέλια;» τόνε ρωτῶ μὲ τρόπο ἀπότομο. Κάθισα, καὶ σκέφτουμαι: — αὐτὸς εἶν' ἓνας; ἄνθρωπος σὰν ἀσκητής, τί μὲ μποδίζει τάχα; Σκέφτηκα λοιπὸν πῶς δὲ θὰ μοῦ κοστίσῃ πολὺ ὁ μπελάς του. Θέλει νὰ φάγῃ. Ἐνα κομάτι ψωμί τοῦ δίνω τὸ πρῶτ' καὶ γιὰ νὰ κατεδαίνῃ καλύτερα τοῦ παίρνω καὶ κρομύδια. Τὸ μεσημέρι πάλι ἓνα κομάτι ψωμί καὶ κρομύδι καὶ τὰ βράδυα κρομύδι μὲ κβᾶς(1) καὶ λίγο ψωμί, ἃ θελήσῃ. Καμιὰ φορὰ ἅμα θάχουμε καὶ καμιὰ λαχανόσουπα, αἱ τότες πιά θὰ γινόμεσθε ὡς τὸ λαμό.

Ἐγὼ πολὺ δὲν τρώγω κι' ὅποιος πίνει μάλιστα δὲν τρώγει καθόλου, τόνε φτάνει τὸ ρακί του καὶ τὸ κρασάκι του τὸ μπρούσικο. Θὰ μὲ βγάλῃ ἀπ' τὰ μυαλά αὐτόξ, σκέφτηκα, στὸ καπηλιό κι' ὕστερα πάλι λέγω μέσα μου: ἂν φύγῃ ὁ Ἐμέλιας τότες θὰ βαριεστίσω ἀπ' τὴ ζωὴ μου... Ἀποφάσισα τὸ λοιπὸν νὰ τοῦ γένω πατέρας — εὐεργέτης. Ἄς τὸν κρατήσω λέγω, νὰ τόνε σώσω ἀπὸ τὴν καταστροφή, θὰ τὸν κάνω νὰ ξεμάθῃ τὸ ποτηράκι!... Τώρα, εἶπα μέσα μου, πρέπει νὰρχίσω νὰ τόνε συνειθίζω σὲ καμιὰ δουλειά, μὰ ὄχι ἀμέσως. Ἄς κάνῃ λίγο κέφι στὴν ἀρχὴ ὡς πού νὰ τοῦ εὔρω καμιὰ δουλειά πού νάνε ἐπιτήδειος γι' αὐτή, γιατί κάθε δουλειά θέλει πρῶτα πρῶτα ἀξία καὶ ἐπιτηδειότητα.

Ἀρχισα λοιπὸν μὲ τὸ γλυκὸ νὰ τοῦ λέω, πῶς Ἐμελιάνουσκα, κοίταξε σὲ τί κατάστασι εἶσαι, πρέπει νὰ διορθωθῆς. Φτάνει πιά τὸ καθιστό! Κοίτα τί κουρέλια φορεῖς! Τὸ παλτοῦδάκι σου, Θεέ μου σχώρεσέ μου, μοιάζει κόσκινο! Αὐτὰ δὲν εἶνε καλὰ πράματα.

Τοῦ τὰ λέω, καὶ κείνος μ' ἀκούει μὲ χαμηλωμένο τὸ κεφάλι. Βέβαια, εἶχε φτάσει σ' ἓνα τέτιο σημεῖο πού καὶ τὴ γλώσσα του τὴν ἤπιε καὶ λόγος δὲν εἴξευρε νὰ πῆ. Τοῦ λὲς γι' ἀγγούρια καὶ κείνος σοῦ μιλά γιὰ κουκιά. Μὲ ἄκουγε μὲ ἄκουγε κι' ὕστερα ἐβγάλε ἓναν ἀνεστεναγμό. — Γιατί ἀνεστενάξεις, Ἐμελιάν Ἰλιτς; τόνε ρωτῶ.

— Νὰ, ἔτσι Ἀστὰφ Ἰβάνιτς, μὴν ἀνησυχεῖτε σεις. Σήμερα πιαστήκανε στὸ ξόλο δυὸ κυράδες Ἀστὰφ Ἰβάνιτς, ἡ μιὰ ἔχυσε τὸ φαγὶ τῆς ἄλλης ξαφνικά.

— Αἶ καὶ τί μ' αὐτό;

— Νὰ ἔτσι, Ἀστὰφ Ἰβάνιτς...

— Ἐχ καῦμένε, Ἐμέλια, ἔχασες τὰ μυαλά σου ἀπὸ τὸ μεθοκόπι....

— Κι' ἀκόμα πού λὲς ἀφεντικό, ἓνας κύριος ἔχατε ἓνα χαρτονόμισμα στὴ Γοροχοβάγια, ἓνας χωριάτης τὸ εἶδε καὶ λέει, αὐτὸ εἶνε δική μου τύχη, τὸ εἶδε κι' ἓνας ἄλλος καὶ λέει, ὄχι εἶνε δική μου τύχη, ἐγὼ τὸ εἶδα πιὸ μπροστὰ πὸ σένα!

— Αἶ λοιπὸν;

— Λοιπὸν πιαστήκανε στὸ ξόλο οἱ χωριάτες,

Ἀστὰφ Ἰβάνιτς. Κεῖνη τὴν ὥρα ἦρθε ἓνας ἀστυνόμος, πῆρε τὸ χαρτονόμισμα καὶ τὸδωκε στὸν κύριο. Τοὺς χωριάτες τοὺς φοβέριξε πῶς θὰ τοὺς χώσῃ στὸ φρέσκο.

— Αἶ, τί μὲ τοῦτο, Ἐμελιάνουσκα; Τί θέλεις νὰ πῆς μ' αὐτὰ πού λὲς;

— Νὰ ἔτσι, τίποτα, Ἀστὰφ Ἰβάνιτς, γελοῦσε ὁ κόσμος.

— Ἄχ, Ἐμέλια, Ἐμέλια! Τί κόσμος καὶ ξεκόσμος! Πούλησες τὴν ψυχὴ σου γιὰ ἓναν ἀσημένιο παρᾶ. Ξέρεις τί θὰ σοῦ πῶ, Ἐμελιάν Ἰλιτς;

— Τί, Ἀστὰφ Ἰβάνιτς;

— Κάνε καμιὰ δουλιὰ πιά. Ἐκατὸ φορὲς εἶνε πού σοῦ τὸ λέω. Λυπήσου τὸν ἑαυτὸ σου!

— Μὰ τί δουλειὰ νὰ κάνω, Ἀστὰφ Ἰβάνιτς; Ἐγὼ δὲν ξέρω τί δουλιὰ νὰ πιάσω, μὰ καὶ κανεὶς δὲ μὲ παίρνει, Ἀστὰφ Ἰβάνιτς.

— Γι' αὐτὸ σὲ διώξανε κι' ἀπὸ κεῖ πού εἶσουνε. Ἄχ Ἐμέλια, εἶσαι μεθοκόπος!

— Σήμερα φωνάξανε στὸ γραφεῖο τὸν Βλάση τὸν τεζιαχτάρη, Ἀστὰφ Ἰβάνιτς.

— Καὶ γιατί τόνε φωνάξανε;

— Ἄμ' δὲ ξέρω καὶ γὼ γιατί, Ἀστὰφ Ἰβάνιτς. Θὰ πῆ βέβαια πῶς εἶταν ἀνάγκη καὶ τόνε γυρέψανε...

Ἐχ, σκέφτηκα, καὶ οἱ δυὸ μας χαμένοι εἴμασθε, Ἐμελιάνουσκα. Μὰς τιμωρεῖ ὁ Κύριος γιὰ τίς ἁμαρτίες μας! — Τί λοιπὸν νὰ τόνε κάνω αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο, κύριέ μου;

Εἶτανε ὅμως πονηρὸς γιὰ τὸ διάβολο! Μὲ ἄκουγε, μὲ ἄκουγε κι' ὕστερα ἅμα βαριότανε πιά κι' ἐβλεπε πού κι' ἐγὼ λίγο ἀρχίζα νὰ θυμώνω, ἔπαιρνε τὸ παλτό του καὶ γλυστρουῦσε ἀπὸ μπρός μου σὰ χέλι: "Ὀλη τὴ μέρα γυροῦσε δῶ καὶ κεῖ καὶ πρὸς τὸ βράδυ, νὰ τόνε μεθυσμένος! Πιὸς τόνε πότισε, πού βρῆκε τὰ φιλά, Θεὸς τὸ ξέρει!....

— Φτάνει πιά Ἐμελιάν, τοῦ λέω, μ' ἀκούς; Ἄλλη μιὰ φορὰ ἅμα ἔρθῃς ἔτσι μεθυσμένος θὰ σὲ βάλω νὰ κοιμηθῆς στὴ σκάλα. Δὲ θὰ σ' ἀφίσω!!!

Μὲ ἄκουσε, τὴν πρώτη, τὴ δεύτερη μέρα κάθεται ἤσυχος, τὴν τρίτη πάλι ξεγλύστρησε. Φυλάω, φυλάω δὲν ἔρχεται! Ἀρχισα, τὴν ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ, νὰ τόνε λυποῦμαι. Τί τοῦ ἔκανα, σκέφτηκα, τόνε φοβέριξα καὶ πού νὰ πῆγε τώρα ἄραγες ὁ κακόμοιρος; Θὰ πλανηθῆ φαίνεται, ἄγιε Θεέ μου. Νύχτωσε καὶ δὲ φάνηκε. Τὸ πρῶτ' πού βγῆκα, τόνε βλέπω κοιμάται στὴ μπασιά. Τὸ κεφάλι του τὸβγαλε στὸ κατῶφλι καὶ κοιτάται. Πάγωσε ὅλως διόλου ἀπὸ τὴ φύχρα.

— Τί ἔπαθες, Ἐμέλια; Ὁ Θεὸς μαζί σου! Πού εἶσουνα;

— Ἄμ' ἐσεῖς Ἀστὰφ Ἰβάνιτς, θυμώσατε χτές καὶ εἶπατε πῶς θὰ μὲ βάλετε νὰ κοιμοῦμαι στὴ μπασιά γιὰ τοῦτο καὶ γὼ δὲν τόλμησα νάμπω μέσα καὶ ξαπλώθηκα δῶ...

Καὶ θύμωσα καὶ λυπήθηκα, καὶ τοῦ λέω: — Σὺ Ἐμελιάν, ναῦρης καμιὰν ἄλλη ὑπηρεσία. Τί, τὴ σκάλα θὰ φυλάγῃς;

— Μὰ τί ἄλλη ὑπηρεσία ναῦρω;

— Τοῦλάχιστο, μωρὲ χαμένη ψυχὴ — μὲ

(1) Ρωσικὸς μπουζᾶς.

πήρε ὁ θυμὸς — τὴ ραφτική νὰ μάθης. Δὲ βλέπεις τὸ παλτό σου, δὲ φτάνει πούναί τρύπιο, μόν' ἀκόμα σκουπίζεις καὶ τὴ σκάλα μ' αὐτό, ἀντὶς νὰ πάρης ἓνα βελόνι νὰ ράψης ὅπως ὅπως τὶς τρύπες καθὼς ἡ ὑπόληψη τοῦ ἀνθρώπου τὸ θέλει.

Ἄχ, ἄνθρωπος τοῦ μεθυσιοῦ εἶσαι, Ἐμελιάν!

Τὶ νομίζετε, κύριέ μου; Πήρε βελόνι, ἂν καὶ γὼ τοῦ τὸ εἶχα πεῖ στὰ χωρατὰ, ἔβγαλε τὸ παλτό του καὶ ἄρχισε νὰ περνᾷ τὴν κλωστή. Τόνε βλέπω, βέβαια, δὲ μπορεῖ νὰ γίνη καὶ ἄλλιως, τὰ μάτια του γενήκαν παράξενα, κοκκίνισαν, τὰ χέρια του τρέμουνε! . . . Ἐκανε νὰ περάσῃ τὴν κλωστή, προσπαθοῦσε, μὰ ἡ κλωστή ὄξω, δὲν μπορούσε νὰ τὴν περάσῃ. Τὰ ματοτσούναρά του παίζανε, τρύπησε, βασάνισε τὰ χέρια του, μὰ τίποτα! Ξάφνου τὰ πετᾷ καὶ μὲ κοιτάζει κατὰματα . . .

— Ἐχ, Ἐμέλια, τοῦ κάνω, μὲ ὑποχρέωσες! Μπροστά στοὺς ἀνθρώπους νὰ τῷ κανες θὰ σοῦ κοβατὸ κεφάλι. Μὰ ἐγὼ, βρέ, ἄνθρωπέ μου, σοῦ τῶπα ἔτσι στὰ χωρατὰ, γιὰ νὰ σὲ μαλώσω. . . . Ἄντε, ἄς τα, ὁ Θεὸς μαζί σου! . . . Κάθου ἔτσι, μὰ δουλιές τῆς ντροπῆς μὴν κάνης. Στίς σκάλες ἀπάνω μὴν ξενοχτᾷς, γιὰ νὰ ντροπιάζεις καὶ μένα! . . .

— Μὰ τί νὰ κάνω Ἀστὰφ Ἰβάνιτς, καὶ γὼ τὸ ξέρω, πάντα μεθυσμένος, γιὰ τίποτα δὲν εἶμαι! . . . Μόνον σὲ, τὸν εὐερ. . . εὐεργέτη μου, σὲς κακοκαρδίζω χωρὶς αἰτία . . .

Καὶ νάσου ἄρχισαν νὰ τρέμουνε τὰ μελανισμένα χεῖλια του, κατρακύλησε ἓνα δάκρυ στὸ ἄσπρο μάγουλό του καὶ τρεμουλιαστὸ ἔπεσε πάνω στὰ ξούριστα γένι του, ὕστερα χόθηκε ὅλος στὰ δάκρυα ὁ Ἐμελιάνης μου. Πάτερ μου! Σὲ μαχαίρι μὸς πέρασε τὴν καρδιά. Μωρὲ! δὲν τὸλπιζα νάμαι τόσο εὐαίσθητος. . . . Ὅχι, σκέφτηκα, θὰ σ' ἀφίσω Ἐμέλια. . . δὲν πᾶς νὰ χόθης σὰν κλωνὶ δειντρίου! Ἐχ, κύριε μου, τί νὰ τὰ πολυλογοῦμε στὸν ἀγέρα!

— Ὅλ' αὐτὰ δὲν ἔχουν καμὴν ἀξία, λόγια τιποτένια, δηλαδή θέλω νὰ πῶ πῶς σεῖς γιὰ ὅλ' αὐτὰ ποῦ εἶπα οὔτε δυὸ παράδες δὲ θὰ δινατε, ἐγὼ ὅμως θάδινα πολλὰ καὶ πολλὰ ἂν εἶχα, γιὰ νὰ μὴ γίνη τίποτ' ἀπ' αὐτὰ ὅλα! Εἶχα, κύριέ μου, ἓνα ρετούζ (1) ὠραῖο πρᾶμα, χρῶμα μαδί, νταμωτὸ ποῦ μὸς τὸ εἶχε παργγεῖλει ἓνας τσιφλικούχος ποῦ εἶχε ἔρθει κάποτε δῶ καὶ ὕστερα μετάνοισε καὶ λέγει: μὸς εἶναι στενό, καὶ ἔτσι μούμεινε. Σκέφτομαι: Αὐτὸ εἶναι ἀξία; πρᾶμα! Στὸ παλαιοπωλεῖο μπορεῖ θὰ δώσουνε ὡς πέντε ἄσπρα, εἶδεμὴ ἐγὼ βγάλω δυὸ πανταλόνι ἀπ' αὐτὸ γιὰ κάτι Πετροπολίτες κυρίους καὶ ἴσως μὸς μείνη καὶ κανὰ κομάτι γιὰ γελεκλίκι. Γιὰ μᾶς τοὺς φτωχοὺς ξέρετε, ὅτι βγεί ὅλο καλὸ θᾶνε!

Ὁ Ἐμελιάνης τότες εἶχε γένει μελαγχολικός, ὅλος κατσούφα εἶταν. Βλέπω, μὰ δὲν πίνει, δυὸ δὲν πίνει, τρεῖς δὲν πίνει, δὲ μιᾷ καθόλου, κάθεται ζαρωμένος. Αἶ παληκαρᾷ μου, λέω μέσα μου, σὺ ἢ παράδες δὲν ἔχεις, ἢ μπήκες στὸ δρό-

μο τοῦ Θεοῦ καὶ εἶπες, μπάστα πιά ὡς ἐδῶ φτάνει, ἦρθες στὰ λογικά σου. Ἐτοχε νᾶνε γιορτὴ μιὰ μέρα καὶ πήγα στὴ λειτουργία, ὁπότε ἄμα γόρσα βλέπω τὸν Ἐμέλια στὸ παράθυρο μεθυσμένος, ζυγιάζει ἀπὸ τὴν μιὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη. Μωρὲ, πάλε ξανάρχισε ὁ κύριος, σκέφτηκα. Πάγω κάτι νὰ πάρω ἀπὸ τὸ σεντούκι, βλέπω τὸ ρετούζ λείπει. . . . βρέ δῶ τὸ ρετούζ, βρέ καὶ τὸ ρετούζ, τίποτα λείπει! . . . Ὅλα τᾶκανα τᾶπάνω κάτω καὶ ἄμα βεβαιώθηκα πῶς χάθηκε, μὸς φάνηκε σὰν κάτι νὰ μὸς τσίμπησε τὴν καρδιά!

Ριχτήκα στὴ γριὰ καὶ ἄρχισα νὰ τὴ μαλώνω. — Ὁ Θεὸς μαζί σου παιδί μου, μὸς κάνει, τί μὸς χρειάζεται μένα τὸ ρετούζ νὰ τὸ φορέσω, τί νὰ τὸ κάνω; Ἐγὼ ἢ ἴδια, λέγει, ἔχασα δῶ μιὰ φούστα μου. . . Πιὸς εἶταν, πιὸς ἦρθε δῶ; τὴ ρωτῶ. Μὸς λέγει, δὲν ἦρθε κανεὶς, ἐγὼ ἐδῶ εἶμουν, ὁ Ἐμελιάν Ἰλιτς βγήκε μόν' ἔξω καὶ ὕστερα γόρσε. Νὰ ἐκεῖ κάθεται ρώτησέ τον!

— Μπάς καὶ πήρες σὺ Ἐμέλια, τότε ρωτῶ, τὸ καινούριο ρετούζ, θυμάσαι ποῦ τὸ ἔκανα τότες ποῦταν ἐδῶ ὁ τσιφλικούχος. Ὅχι, μὸς κάνει, ἐγὼ δὲν τὸ πήρα, Ἀστὰφ Ἰβάνιτς.

Τὶ διάβολο-ξαρνικό! Ἀρχισα πάλι νὰ σκαλίζω καὶ νὰ γυρέδω, μὰ τίποτα! Ὁ Ἐμέλιος καθότανε καὶ κουνιότανε. Καθόμουνα κύριέ μου, νὰ ἔτσι μπροστά του καὶ ξάφνου τοῦριξα μιὰ λοξὴ ματιά. . . Ἀναψε ἡ καρδιά μου καὶ κοκκίνισα. Μὲ εἶδε ὁ Ἐμέλιος.

— Ὅχι, μὸς κάνει, Ἀστὰφ Ἰβάνιτς, ἐγὼ τὸ ρετούζι σας δὲν τὸ πειράξα. . . δηλαδή, μπορεῖ νὰ νομίζετε πῶς τὸ πήρα γῶ. . .

Μὰ ποῦ μπορούσε νὰ χάθῃ, Ἐμελιάν Ἰλιτς; Δὲν τὸ εἶδα καθόλου, Ἀστὰφ Ἰβάνιτς.

— Λοιπόν, Ἐμελιάν Ἰλιτς, θὰ πῆ πῶς μοναχό του χάθηκε;

— Μπορεῖ, μοναχό του νὰ χάθηκε.

— Σηκώθηκα, ἀναψα φῶς καὶ κάθισα στὴ δουλιὰ μου. Διόρθωνα τὸ γελέκο τοῦ τσινόβνικου ποῦ ζοῦσε ποκάτω μας. Μέσα μου ἔβραζε καὶ ἄναβε τὸ στήθος μου. Ὁ Ἐμέλιος κατάλαβε πῶς μὲ πήραν τὰ μπουρίνια μου. Λοιπόν, κύριε μου, ὁ φταίχτης πάντα προναεὶ σὰν τὸ πετάμενο τὴν κακοκαιρία.

— Σήμερα, Ἀστὰφ Ἰβάνιτς, ἄρχισε ὁ Ἐμέλιος μὲ τρεμουλιαστὴ φωνή, ὁ Ἀντίπ Προχόριτς παντρέφτηκε μὲ τὴ γυναῖκα τοῦ στρατιωτικοῦ χειρουργοῦ, ποῦ πέθανε τὶς προάλλες. . .

— Τόνε κοίταξα μὲ ἄγριο βλέμμα. . . Τὸ κατάλαβε, βλέπω σηκώνεται, ζυγώνει στὸ κρεβάτι καὶ κάτι σκαλίζει ἐκεῖ. Φυλάω νὰ δῶ τί θὰ γένη. Κεῖνος ὅλο γυρέδω καὶ μουρμουρίζει: «μὰ ὄχι, μὰ ποῦ στὸ διάβολο χόθηκε!» Φυλάω, φυλάω, βλέπω τὸν καλό σου καὶ χόθηκε κάτω ἀπ' τὸ κρεβάτι ἀνακούρδα. . .

— Γιὰ τί χόθηκες ἔτσι κάτω ἀπ' τὸ κρεβάτι Ἐμελιάν Ἰλιτς, τότε ρωτῶ.

— Νά, νὰ δῶ Ἀστὰφ Ἰβάνιτς, γιὰ τὸ ρετούζ μπάς καὶ εἶνε δῶ ποκάτω πουθενά. . .

— Μμ! . . . ἀκουσέ με, Ἐμελιάν!

— Τί πρᾶμα, Ἀστὰφ Ἰβάνιτς;

— Μπάς καὶ τὸ ἔκλεψες σὺ ὁ ἴδιος, σὰν κλέ-

1) Ρωσικὸ φόρεμα.

φτης κατεργάρης, θέλοντας νά με υποχρεώσης για τὸ ἄλας καὶ ψωμί μου;

— Ὅχι... Ἀστὰφ Ἰβάνιτσα... μοῦ κάνει καὶ μένει μπρούμυτος κάτω ἀπ' τὸ κρεβάτι πολλὴν ὥρα. Ὑστερα ποῦ ἐγῆκε, τότε βλέπω, χλωμισμένος πολὺ, ἄσπρος σὰν τὸ σιντόνι. Κάθισε πλάϊ μου κοντὰ στὸ παραθύρι. Καθότανε ἔτσι ὡς δέκα λεπτά.

— Ὅχι Ἀστὰφ Ἰβάνιτσα, μοῦ λέγει καὶ σηκώθηκε καὶ στάθηκε μπροστά μου ἄγριος σὰν ἄμαρτια, ὅχι ἐγὼ δὲν πῆρα τὸ ρετούζι σας, κι' ὅλος ἔτρεμε κι' ἡ φωνίτσα του ἔδρανε τρεμουλιαστή. Ἐγὼ ἔμεινα σὰν καρφωμένος στὸ παράθυρο.

— Ὅπως θέλετε Ἐμελιὰν Ἰλιτσα, τοῦ κάνω, νά μοῦ χωρέσετε ἐμένα τὸν ἀνόητο ἄνθρωπο ποῦ σὰς μάλωσα ἔτσι ἄδικα. Ἄς πάη καὶ τὸ ρετούζι... χωρὶς ἐκεῖνο δὲ θὰ χαθοῦμε, χέρια ἔχουμε, δόξα τῷ Θεῷ, κλέφτες δὲ θὰ γινουμε... οὔτε σὲ κανένα φτωχὸ κοντὰ θὰ πᾶμε νά κολλήσουμε... τὸ ψωμί μας θὰ τὸ βγάλουμε...

Μὲ ἄκουγε ὀλόρθος μπροστά μου, ὕστερα κάθισε κι' ἔτσι καθότανε ὅλο τὸ βράδυ, ὡς ποῦ πῆγα νά πλαγιάσω. Κεῖνος ἔμενε κει ἀκόμα καρφωμένος. Τὸ πρωτὶ βλέπω εἶνε πλαγισμένος στὸ πάτωμα, συμμαζωμένος μέσα στὸ παλτό του. Προσδάλθηκε καὶ οὔτε στὸ κρεβάτι δὲ ἦρθε νά πλαγιάσῃ. Ποῦ λέτε, κύριέ μου, ἀπ' αὐτὴ τὴ μέρα ἄρχισα νά τόνε συχα.νοῦμαι: τίς πρώτες μέρες τόνε μισοῦσα. Μοῦ ἦρθε νά ποῦμε, σὰ νά μ' ἔκλεψε ὁ γιός μου καὶ μοῦ πρόσβαλε τὸ αἷμα μου, ἔτσι μοῦ φάνηκε. Κεῖνος ὁ κύριος δυὸ βδομάδες κατὰ σειρά ἔπινε ἀδιάκοπα. Λύσσαζε μ' ἄλλα λόγια. Ἐφευγε ἀπὸ τὸ πρωτὶ κι' ἐρχόταν τὴ νύχτα. Δυὸ βδομάδες τὴ μιλιὰ του δὲν ἄκουσα. Θὰ τὸν ἔτρωγε ἡ πίκρα μέσα του, ἢ θάθελε νά ξολοθρέψῃ τὸν ἑαυτὸ του ὅπως κι' ὅπως. Ἐπὶ τέλους ἔκανε μπάστα, ἔπαψε πιά. Φαίνεται πῶς τὰ ἦπιε ὅλα κι' ἦρθε πάλι καὶ κάθισε στὸ παραθύρι. Θυμοῦμαι, ποῦ καθότανε καὶ δὲ μιλοῦσε τρεῖς μέρες. Σάφνου τότε βλέπω καὶ κλαίει καὶ πῶς! Σὰν ποταμὸς τρέχανε τὰ δάκρυά του. Καὶ ξέρετε κύριε μου, τι ἄσχημο πρῶμα εἶνε νά βλέπετε ἕναν ἄνθρωπο ἡλικιωμένο νά κλαῖ ἀπὸ τὴ στεναχώρια καὶ τὴ λύπη του, καὶ μάλιστα νάνε γέρος σὰν τὸν Ἐμελιὰ!

— Τί ἔπαθες Ἐμέλια, τόνε ρωτῶ. Τὸν ἔπιασε τρεμουῖα. Ἀνεστέναξε. Για πρώτη φορά ἀπὸ τότες τοῦ εἶχα μιλήσει.

— Τιποτα, Ἀστὰφ Ἰβάνιτσα...

— Ὁ Θεὸς μαζί σου Ἐμέλια, ἄς πᾶνε νά χαθοῦνε ὅλα, γιατί κάθεται ἔτσι σὰν κουκουβάγια; Τόνε λυπήθηκα πάλι.

— Νά ἔτσι... Ἀστὰφ Ἰβάνιτσα... Καμιὰ δουλιὰ θέλω νά πιάσω...

— Σὰν τί δουλιὰ, Ἐμελιὰν Ἰλιτσα;

— Νά, ὅτι δουλιὰ κι' ἂν εἶνε. Μπορεῖ νάβρω καμιὰ θέση σὰν καὶ πρὶν. Πῆγα καὶ παρακάλεσα τὸν Θεοδόση Ἰβάνιτσα... Δὲ θέλω, Ἀστὰφ Ἰβάνιτσα, νά σὰς κακοκαρδίζω. Μπορεῖ νάβρω καμιὰ θεσοῦλα καὶ τότε ὅλα θὰ σὰς τὰ δώσω καὶ θὰ σὰς ἀνταμείψω για ὅτι μοῦ δώσατε.

— Σώνει πιά Ἐμέλια, μιὰ ἄμαρτία εἴταν κι'

αὐτὴ καὶ πέρασε! Τώρα πιά νά ζοῦμε πάλι σὰν καὶ πρὶν!

— Ὅχι, Ἀστὰφ Ἰβάνιτσα, σεῖς μπορεῖ ὅλο νά... μὰ γὼ τὸ ρετούζι δὲν τὸ πῆρα.

— Αἶ καλὰ, ὁ Θεὸς μαζί σου, Ἐμελιάνουσκα!

— Ὅχι, Ἀστὰφ Ἰβάνιτσα. Ἐγὼ πιά δὲν θὰ μείνω δῶ καὶ νά μοῦ συγχωρέσετε...

— Ὁ Θεὸς μαζί σου, σοῦ λέω, Ἐμελιὰν Ἰλιτσα, πὶὸς σὲ κακοκαρδίζει, ἢ μπᾶς καὶ σὲ διώχνει ὄξω ἀπὸ τὴν ἀλλή;

— Ὅχι δὲν εἶναι πρέπο νά κάθουμαι ἐδῶ σὲ σὰς, Ἀστὰφ Ἰβάνιτσα... Κάλιο νά φύγω...

Πειράχθηκε, φαίνεται. Σάφνου τότε βλέπω, στήληθινὰ σηκώνεται καὶ κουβαλεῖ στὸν ὦμο τὸ παλτό του.

— Μὰ για ποῦ πᾶς, Ἐμελιὰν Ἰλιτσα; Λογικὸ εἶν' αὐτό; Ποῦ θὰ πᾶς;

— Ὅχι, ἔχετε γειὰ Ἀστὰφ Ἰβάνιτσα, μὴ μὲ κρατᾶτε, θὰ φύγω ἀπ' τὴν ἄμαρτία... Ἐσεῖς γένηκατε ἀλλιώτικος τώρα.

— Πῶς ἀλλιώτικος; Εἶμαι ὁ ἴδιος. Ἐσὺ, σὰν μικρὸ παιδί μόνος σου, θὰ χαθῆς Ἐμελιάν.

— Ὅχι Ἀστὰφ Ἰβάνιτσα, ἐσεῖς τώρα ἅμα φεύγετε κλειδώνετε τὸ σεντοῦκι κι' ἐγὼ σὰς βλέπω καὶ κλαίγω... Κάλιο ἀφήστε με, Ἀστὰφ Ἰβάνιτσα, καὶ νά μοῦ χωρέσετε για ὅτι σὰς ἔκαμα καὶ σὰς χάλασα τὴν καρδιά ὅσον καιρὸ εἶμουνα μαζί σας.

Τί νομίζετε, κύριέ μου; Ἐφυγε ὁ ἄνθρωπος. Τὸν περιμένω μιὰ, μὲ τὴν ἰδέα πῶς θὰ γυρίσῃ τὸ βράδυ. Δὲν ἦρθε. Τὴ δευτέρη, τὴν τρίτην ἡμέρα, πάλι δὲν ἦρθε. Φροδῆθηκα, μ' ἔπιασε μιὰ μελογχολία, δὲν πίνω, δὲν τρώγω, δὲν κοιμοῦμαι. Μὲ κατάντησε καὶ μὲ ἀφόπλισε αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος. Τὴν τετάρτη μέρα ἔπιασα κατὰ σειρά τὰ καπηλειὰ καὶ κοίταξα μέσα καὶ ρωτοῦσα, μὰ ὁ Ἐμελιάνουσκα; χάθηκε. Δὲν ὑπάρχει! Μπᾶς καὶ τὰ κακάρωσε μεθυσμένος, σκέφτηκα, σὲ καμιὰ πόρτα μπροστὰ καὶ τώρα κοίτεται σὰν σάπιος στὸλος;

Γύρισα στὸ σπίτι μου μισοπεθαμένος. Τὴν ἄλλη μέρα πάλι ἐγῆκα νά τόνε γυρεύω κι' ὁ ἴδιος ἀνεθεματίζω τὸν ἑαυτὸ μου γιατι ἄριστα ἕναν ἀνόητο ἄνθρωπο στή θέλησή του, νά φύγῃ ἀπὸ κοντὰ μου. Τὴν πέμτη μέρα, βλέπω, εἴτανε γιορτῆ—φῶς στὰ μάτια σου, χτυπᾶ ἡ πόρτα, μπαίνει ὁ Ἐμέλιας, μελανιασμένος καὶ τὰ μιλιά του, ὅλο λάσπες, σὰ νά κοιμότανε στὸ δρόμο! Ἐγῆνε σὰν τσίρος. Ἐδράλε τὸ παλτό του, κάθισε κοντὰ μου πάνω στὸ σεντοῦκι καὶ μὲ κοιτάζει. Χάρηκα ποῦ τὸν εἶδα καὶ πάλι μὲ πῆρε μιὰ στεναχώρια. Ἐγὼ νάμουνα στή θέση του, κύριέ μου, θὰ προτιμοῦσα νά φοφῆσω σὰν τὸ σκυλί παρὰ νά ξανάρθω. Κεῖνος ὁμως ἦρθε. Βέβαια, ἄσχημο εἶναι νά βλέπῃ κανεῖς ἕναν ἄνθρωπο σὲ τέτια κατάστασι. Ἀρχισα νά τὸν παρηγορῶ, νά τοῦ λέγω λόγια γλυκά. Χάρηκα πολὺ, τοῦ λέγω, ποῦ γύρισες. Ἄν λίγο ἀκόμα δὲν ἐρχόσουν, θάδρανα καὶ σήμερα στὸ γύρο στὰ καπηλειὰ νά σὲ γυρεύω. Ἐφαγες;

— Ἐφαγα, Ἀστὰφ Ἰβάνιτσα.

— Ἐφαγες καλὰ; Νά, ἀδερφέ μου, ἔμεινε ἀπὸ

φές λίγη λαχανόσουπα με κρέας, να και ψωμί και κρεμυδάκι, φάγε στην ύγειά σου.

Τοῦ τᾶδωσα μπροστά του. Μόλις τὰ εἶδε ἔνοιξε ἡ ὄρεξή του σάν τρίμερος νηστικός. Θὰ πῆ πῶς ἡ πείνα τὸν ἔφερε σὲ μένα. Ἄς τρέξω, εἶπα, ὡς τὸ καπηλειό, νὰ τοῦ φέρω λίγο νὰ τσοῦξη γιὰ νᾶρθῃ στὸν ἑαυτὸ του.

— Δὲν ἔχω μαζί σου κακὴ καρδιά, τοῦ λέγω, Ἐμελιάνουσκα, σούφερα κρασί, θές νὰ πιῆς γιὰ τὴ γιορτή; Εἶνε ὑγιεινό. Θέλησε νάπλώσῃ τὸ χέρι του κι ἔκανε νὰ τὸ πάρῃ διψασμένα, μὰ ξάφνου στάθηκε λίγο, ὕστερα βλέπω, τὸ παίρνει, τὸ βαστᾶ στὰ χέρια του καὶ χωρὶς νὰ τὸ φέρῃ καθόλου στὰ χεῖλια του, τᾶδανε πίσω στὸ τραπέζι.

— Γιατί δὲν πίνεις, Ἐμελιάνουσκα;

— Ἐγὼ Ἀστὰφ Ἰβάνιτς... νά, δὲ θὰ πίνω πιά...

— Μὰ πῶς Ἐμέλια, ἀποφάσισες νὰ τὸ πάψῃς ὅλως διόλου, ἢ μόνο σήμερα δὲ θὰ πιῆς;

Σιωποῦσε! Σὲ λίγο βλέπω θάνει τὸ κεφάλι του στὰ χέρια...

— Τί ἔπαθες, μπὰς κι ἄρρωστησες, Ἐμέλια;

— Νά ἔτσι, Ἀστὰφ Ἰβάνιτς, τᾶχω χαλασμένα λίγο...

Τὸν πῆρα καὶ τὸν ἔθεσα στὸ κρεββάτι. Βλέπω καὶ τόντις δὲν εἶνε καλά, τὸ κεφάλι του καίει κι ὁ ἴδιος τρέμει... Εἶχε πυρετό. Ὅλη τὴ μέρα ἔμεινα κοντά του, τὴ νύχτα βλέπω χειρότερα. Ἀνακάτωσα κρέμα με λάδι καὶ κρεμύδι μέσα κι ἔτριψα καὶ ψωμί. Νά, τοῦ λέω φάγε μπὰς καὶ γένης καλύτερα. Κούνησε τὸ κεφάλι του. Ὅχι, μοῦ λέει, σήμερα, δὲ θὰ φάγω, Ἀστὰφ Ἰβάνιτς. Τοῦ ἔκανα τσάι, μὰ τίποτα δὲν ὠφέλεσε.

— Ἀσχημα, σκέφτηκα. Τὴν τρίτη μέρα πῆγα στὸ γιατρό. Εἶτανε ἓνας γιατρός γνωστός μου, Κωστοπράδος τότε λέγανε. Πρὶν ἀκόμα, τότες ποῦ εἶμουνα στοὺς Μποσομιάγιν, ἐκεῖ τότε γνώρισα. Εἶχα ἀρρωστήσει καὶ μὲ γιάτρευσε κείνος. Ἦρθε τὸ λοιπὸν ὁ γιατρός καὶ τότε κοιτάξε.

— Δὲν ἔχει, λέει, τίποτα, οὔτε κἂν ἀνάγκη εἶτανε νὰ μοῦ φωνάξετε, ἀλλὰ δὲν πειράζει, νὰ τοῦ δώσουμε πρέπει λίγα χάπια. Ἐγὼ ὅμως χάπια δὲν τοῦδωκα. Ὁ γιατρός παίξει, εἶπα μέσα μου.

Εἶτανε πέμπτη μέρα. Ὁ Ἐμέλιας πλάγιαζε καὶ τέλιωνε πάνω κάτω. Ἐγὼ καθόμουνα στὸ παραθύρι με τὴ δουλιὰ στὰ χέρια. Ἡ γριὰ ἀνάθε φωτιά. Ὅλοι σιωποῦσαμε. Ἡ καρδιά μου, κύριέ μου, λίγωνε σὰ νὰ εἶταν νὰ θάψω τὸ γυιό μου.

Ξέρω πῶς τὰ μάτια του δὲν τὰ σηκώνει ἀπὸ πάνω μου, σφίγγεται, θέλει νὰ μιλήσῃ μὰ κουράγιο δὲν ἔχει.

Ἐπὶ τέλους γύρισα καὶ τὸν κοιτάξα: βλέπω τὰ μάτια τοῦ κακομοίρη εἶναι μελαγχολικά, καὶ ὅλο μὲ κοιτάζουνε. Μόλις τὸν κοιτάξα καὶ ἐγὼ κατὰματα, μονομιᾶς τὰ χαμήλωσε καὶ μοῦ λέγει:

— Ἀστὰφ Ἰβάνιτς!

— Τί θές, Ἐμελιάνουσκα;

— Νά, δηλαδή ἦθελα νὰ πῶ, τὸ παλτό μου στὸ παλιοπάζαρο ἂν τὸ πηγαίναμε θὰ δίνανε πολλὰ Ἀστὰφ Ἰβάνιτς;

— Δὲν ξέρω, μπορεῖ νὰ δώσουνε καμιὰ τριάρα.

Τοῦ εἶπα ἔτσι, μὰ ἂν τὸ πηγαίναμε, δὲ θὰ δίνανε τίποτε καὶ θὰ μᾶς γελοῦσανε κιόλας στὰ μάτια ποῦ ἓνα τέτιο φέψτικο πράμα θέλουμε νὰ πουλήσουμε. Ἐγὼ εἶπα πῶς θὰ δώσουνε καμιὰ τριάρα γιὰ νὰ τὸν παρηγορήσω.

— Κι ἐγὼ ἔλεγα Ἀστὰφ Ἰβάνιτς πῶς τρία ἀσημένια ρούβλια θὰ δίνανε χωρὶς ἄλλο γιατί εἶναι τσόγινο τὸ παλτό.

— Δὲν ξέρω, μὰ λέγω με τὴν ἰδέα μου Ἐμελιάν Ἰβάνιτς, πῶς ἂν θέλῃς νὰ τὸ πᾶς ἐκεῖ πέρα, μὲ πρῶτο λόγο πρέπει νὰ ζητήσῃς τρία ρούβλια.

Σώπασε λίγο, ὕστερα πάλε μοῦ κάνει:

— Ἀστὰφ Ἰβάνιτς!

— Τί τρέχει, Ἐμελιάνουσκα;

— Μπορεῖτε νὰ τὸ πουλήσετε τὸ παλτό μου ἅμα πεθάνω, μὴ μὲ θάψετε μ' αὐτὸ μαζί. Ἐγὼ κι ἔτσι κοιτούμαι. Τὸ παλτό ἔχει ἀξία, θὰ σᾶς χρειαστῇ ἴσως.

Κάτι μοῦσφιξε τὴν καρδιά, κείνη τὴ στιγμή, ποῦ δὲ μπορῶ νὰ σᾶς τὸ παραστήσω. Βλέπω πῶς ἡ θλίψη γιὰ τὸ θάνατο τὸν κυριεύει. Πάλι σιωπάσαμε. Ἐτσι πέρασε ἴσαμε μιὰ ὥρα. Γυρίζω τότε βλέπω.

Τὰ βλέμματά του τὰ εἶχε ἀπάνω μου ριχμένα κι ἅμα ἀντικρυστήκανε με τὰ δικά μου χαμήλωσε τὰ μάτια μου πάλι.

— Μπὰς καὶ θέλετε γερῶ, Ἐμελιάν; τότες ρωτῶ.

Δώστε μου, ὁ Θεὸς μαζί σας, Ἀστὰφ Ἰβάνιτς.

Τοῦδωσα κι ἦπιε.—Σᾶς εὐχαριστῶ, μοῦ κάνει.

— Θεὸς ἄλλο τίποτα, Ἐμελιάνουσκα;

— Ὅχι, Ἀστὰφ Ἰβάνιτς, τίποτα δὲ θέλω..... μόνο κείνο....

— Τί πράμα;

— Νά κείνο τό....

— Μὰ τί πράμα, Ἐμελιάν;

— Νά... τὸ ρετοῦζ κείνο....ἐγὼ τὸ εἶχα πάρει τότες.... Ἀστὰφ Ἰβάνιτς....

— Αἶ, ὁ Κύριος θὰ σοῦ τὸ σχωρέσῃ, Ἐμελιάνουσκα!... —Μὲ πῆρανε, κύριέ μου, τὰ δάκρυα καὶ γύρισα ἀπὸ τὴν ἄλλη γιὰ ἓνα λεπτό.

— Ἀστὰφ Ἰβάνιτς....

Γυρίζω τότε βλέπω: θέλει κάτι νὰ πῆ, ἀνασηκώνεται, σφίγγεται, τὰ χεῖλια σαλεύουνε.... Ξάφνου ὅλος κοκκίνισε καὶ μὲ κοιτάζει...

Ὑστερα πάλι γλώμισσε, κιτρίνισε, ἔρριξε τὸ κεφάλι του πίσω, ἔπεσε, ἀγκομάχησε μιὰ καὶ παράδωσε τὴν ψυχὴ του στὸ Θεό

.

.

(Ἀπὸ τὸ ρωσικόν)

Κων)πολις.

Νίκος Καστρινός.

ΓΥΡΙΣΜΟΣ

Ἦρθα πρωϊνὸς ἀπ' τοῦ βοριᾶ τοὺς δρόμους
 Τῆ σφραλιχτή σου νὰ χτυπήσω θύρα,
 Ἄπ' τὰ μαλιά μου ἀκόμα κι' ἀπ' τοὺς ὄμους
 Τῆς παγωμένης θάλασσας σταλάζει ἡ ἀριμύρα.

Καιρὸς πολὺς ποῦ σαιτικὸ δὲν ξέρω.
 Ὅπου καὶ σὲ Καλόκαρδη δὲ σὲ εἶδα.
 Ἔρχομαι στὴ νοτιὰ γιὰ νὰ σὲ φέρω,
 Ἐκεῖ ποῦ ἀπλόνει τὸ νησί μου κι' ἡ πατρίδα.

Ἄγρια πελάγη ἀπόστασα νὰ σγίζω
 Ἐλπίδα μου τὸ γυρισμὸ νᾶχω μονάχη,
 Πλεούμενα πελώρια ν' ἀντικρούζω
 Μὲ τ' ἄγριο πάντα πέλαο νᾶχουν ἀμάχη.

Θὰ πᾶμι' ἐκεῖ ποὺ ἀργὰ κῦμα τὸ μῶλο
 Φιλεῖ. Κι' ἓνα λευκὸ πανὶ μᾶς φτάνει
 Γιὰ νὰ γυρνοῦμε οἱ δύο μας τὸ νησί ὄλο,
 Πρῶμα ἀρμενίζοντας ἀπὸ λιμάνι σὲ λιμάνι.

Κων)πολις.

Α. Ἀκροθαλασσίτης.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ
ΑΡΧΑΙΑ ΙΑΠΩΝΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ
 ΠΑΡΜΕΝΗ ΑΠΟ ΤΟ "ΓΙΟΥΡΟΚΟΤΟΜΠΟΥΜΙ."

Ἀνάμεσα στ' ἀναρίθμητα παιδιὰ τοῦ Ἰζανάγη καὶ τῆς Ἰζανάμη, ποὺ εἶτανε οἱ πρῶτοι Κάμι ἢ τελλουρικὰ πνεύματα, εὐρίσκονται ὁ Σουζάνο Ὁκο Μικότο, ποὺ παριστάνει στὴν Ἰαπωνικὴ Θεογονία τὸν Ἰνδικὸν Γιάμα καὶ τὸν ἑλληνικὸν Πλούτωνα.

Μιὰ μέρα, ταξιδεύοντας στὰ βασίλεια τοῦ Ἰζούμο, βρῆκε δυὶ γέροντες Κάμι τῆς χώρας αὐτῆς, ποὺ ἔτυχε νὰ εἶναι ἀπαρηγόρητοι γιὰ τὴν ἀπάνθρωπη μοῖρα τῆς κόρης τους Κουσκινάντα Χίμε, ποὺ ἔμελλε νὰ τὴν φάγη ἓνα θῦριό. Ὁ Σουζάνο Ὁκο Μικότο γλυτώνει τὴν κόρη καὶ τὴν παίρνει γυναῖκα. Οἱ ἀνατολικὲς παραδόσεις εἶναι γεμάτες ἀπὸ τοιοῦτου εἴδους διηγήσεις, ὅπως οἱ ἑλληνικοὶ μῦθοι καὶ τὰ ἱπποτικά μας μυθιστορήματα.

Ἀνάμεσα στοὺς ἀπογόνους τοῦ εὐτυχισμένου αὐτοῦ ἀντρόγυνου, εὐρίσκεται ὁ Κάμι Ἀμένο Γιουγιουχί, ποὺ σμίγοντας μὲ τὴν Σασκιούνη Μάκα Χίμε ἔκαμε ἓνα γιό, τὸν Κάμι Ὁκούνη Νούσκη.

Τὰ δέσφια τοῦ Κάμι αὐτοῦ ὀνομαζόντανε Γιαζογκάμι λαβωμένοι ἀπὸ τὴν ὁμορφιά τῆς Γιακάμη-Χίμε, ἐφύγανε καὶ οἱ δύο τους στὴν Ἰνάμπα, ἐκεῖ ποὺ βρισκόνταν αὐτὴ, ὁ καθένας μὲ

τὴν ἐλπίδα νὰ τὴν κάμη δική του. Εἶχανε φέρει μαζί τους τὸν Ὁκούνη Νούσκη, ποὺ δὲν τονὲ λογάριάζαν καθόλου καὶ τονὲ θαρροῦσαν μᾶλλον γιὰ σκλάβο, γιὰ νὰ τοὺς σηκώνη τὰ πράγματά τους, παρὰ γιὰ ἀδερφό τους. Ἔτσι καὶ κατὰ τὴ ρωμαϊκὴ παράδοση, οἱ γιοιοὶ τοῦ Ταρκηνίου Σούπερβου τραβούσανε μαζί τους τὸ Βροῦτο, ὅταν πῆγανε νὰ συμβουλευτοῦν τὸ μαντεῖο τῶν Δελφῶν.

Σὰν ἔφτασαν στὸν κάβο Χέτα, οἱ ἀδερφοὶ Γιαζογκάμι βρῆκαν ἓνα λαγὸ, ποὺ γιὰ νὰ περιπαίξῃ τοὺς ἀλιγατόρους (εἶδος κροκοδείλων) εἶχε ἀπογυμνωθῆ ἀπὸ τὸ τρίχωμά του ποὺ τοῦ εἶχε ξεριζώσει ἓνας τους. Ὁ δύστυχος ἐθρονοῦσε καὶ οἱ Γιαζογκάμι τότε συμβουλέψανε νὰ λουστῇ μέσα στὴ θάλασσα κ' ὕστερα νὰ ξαπλωθῇ στὸν ἥλιο· μὰ ἀντὶ νὰ πάψουν οἱ πόνοι τοῦ λαγοῦ, ἀπεναντίας ἐπλήθυναν τρομερά. Ὁ Ὁκούνη Νούσκη εἶχε φτάσει καὶ τότε ρώτησε γιὰτὶ ἔκλαιγε· καὶ ὁ κακομοίρης τοῦ διηγήθηκε ὅλη τὴ δυστυχία του. Ὁ Ὁκούνη Νούσκη τοῦ εἶπε: «Τρέξε ὅσο μπορεῖς γρήγορα στὸ στόμιο ἑνὸς ποταμοῦ, κ' ἐκεῖ χύσε γλυκὸ νερὸ πάνω σ' ὄλο τὸ κορμί σου· ὕστερα μάζεψε λουλούδια ἀπὸ τὸν ποταμό, κάνε μ' αὐτὰ

ένα στρώμα πού νά σέ τριγυρίζει ἀπό παντού· καί σάν ξαπλώσης καί κυλιστής σ' αὐτό τὸ στρώμα, σέ βεβαιώνω πὼς τὸ δέρμα τοῦ κορμιοῦ σου θὰ γειάνη καί θὰ γίνη τὸ ἴδιο ὅπως καί πρίν».

Ὁ λαγός, σάν τὸν ἄρρωστο πού δὲν μπορεῖ νά βρῆ ἡσυχία πάνω στὸ μαλακό του κρεβάτι, κι' ὡς τόσο θαρρεῖ πὼς μετριάζει τοὺς πόνους του γυρνώντας ἀπὸ τὸ ἓνα πλευρὸ στὸ ἄλλο, ξάφνου βρέθηκε γιατρεμένος· καί γεμάτος ἀπὸ εὐγνωμοσύνη, προφήτεψε στὸν Ὀκκούνι Νούσκη πὼς θὰ πάρη τὴν ὁμορφη Γιακάμη Χίμε, σάν τὴν Ἀφροδίτη πού προφήτεψε τὴν Ἑλένη στὸν Πάρι τῆς Τροίας. Ἡ προφητεία τοῦ λαγοῦ δὲν πῆγε χαμένη. Σάν ἔφτασαν οἱ Γιαζογκάμι στὴν Ἰνάμπα, ἔκαμαν χίλιες παράκλησες γιὰ νά νυμφευθοῦν τὴν Γιακάμη Χίμε. Τόσες εἶχαν κάμει καί οἱ γιοιὶ τοῦ βασιληᾶ τοῦ Κάμ, ὅταν εἶχανε λαβωθῆ ἀπὸ τὴν ὁμορφιά τῆς πριγκηπέσσας Ναχαράννα, ὅπως λέει ἓνα αἰγυπτιακὸ παραμῦθι τοῦ πάπυρου Χάρρις ἀρ. 500, πού τὸ φυλάγουνε στὸ British Museum. καί πού ὁ κ. Γκούντβεν ἔχει τιλοφορήσει: «Tale of the doomed Prince».

Ἡ Γιακάμη Χίμε δὲ θέλησε γιὰ ἄντρα της κανένα ἀπὸ τοὺς Γιαζογκάμι, καί προτίμησε τὸν Ὀκκούνι Νούσκη. Ἐξωφρενισμένοι ἀπὸ τὴν προσβολὴ αὐτῆ, οἱ Γιαζογκάμι ἔκαμαν ὄρκο στὴν ψυχὴ τους νά τον σκοτώσουν. Σάν ἔφθασαν στὴ ρίζα τοῦ βουνοῦ Τέμα, στὴν ἐπαρχία Χοβάχη, ρίζανε πάνω στὸν ἀδερφό τους μιὰ θεόρατη πέτρα καί ὁ δυστυχισμένος πέθανε.

Ἡ μητέρα τοῦ φτωχοῦ ὄρφανου ἔστρεξε στὸν Οὐρανὸ γιὰ νά παρακαλέσῃ τὸν οὐράνιον Καμιμούσμπι νά τῆς δώσῃ πίσω τὸν πολυαγαπημένο της τὸ γιό· κι' ὁ Θεὸς ἔστειλε κάτω στὴ γῆ τὰ ὁμορφόπαιδα Χιζαγκαί καί Οὐμούγη γιὰ νά ξαναφέρουνε στὴ ζωὴ τὸν Ὀκκούνι Νούσκη.

Παραδείγματα τῶν νεκραναστάσεων αὐτῶν βρίσκει κανεὶς στὶς παραδόσεις καί ἄλλων λαῶν. Ἔτσι στὸ παραμῦθι τῆς Μαχαβαράτας (I. 8. 5) βλέπει κανεὶς πὼς ἡ νέα Πραμαντιβάρα εἶχε πεθάνει ἀπὸ δάγκαμα φειδιοῦ καί ὁ ἄρραβωνιαστικός της Ρουροὺ παρακάλεσε τὸν ἄγγελο τῶν Θεῶν (Agni) νά τὴν ἀναστήσῃ· καί ὁ Γιάμα ἔστειλε τὸ παιδί ζωντανὸ κάτω στὴ γῆ. Ἡ ἑλληνικὴ παράδοση γιὰ τὸν Ὀρφέα καί τὴν Εὐρυδίκη δὲν διαφέρει πολὺ ἀπὸ αὐτήν. Ὁ Λουκιανὸς σ' ἓναν ἀπὸ τοὺς Νεκρικοὺς Διαλόγους του περιπαίξει τὴν Ἀλκησιν καί τὸν Πρωτεσίλαον, πού καί τοῦτοι κατὰ τὸ μῦθο, ξαναγυρίσανε στὴ ζωὴ.

Οἱ Γιαζογκάμι στήσανε νέα παγίδα στὸν Ὀκκούνι Νούσκη· δευτέρη φορὰ τον σκοτώσανε· καί πάλι ἡ μητέρα τους τὸν εἶδε νά ξαναζήσῃ καί τὸν ἔστειλε στὴν ἐπαρχία τοῦ Χι, ὑπὸ τὴν προστασία τοῦ Κάμι Ὀογιαμπικο. Ἀλλὰ κ' ἐδῶ ἀκόμα καταδιωχτήκανε ἀπὸ τοὺς Γιαζογκάμι. Ἡ μητέρα του τότε τὸν ἔστειλε στὸ

Νένο Κάτα Σουκούν κοντὰ στὸν ἴδιο τὸ Σουζάνο Ὀκο Μικότο πού τὸν εἶδαμε στὴν ἀρχὴ τῆς παράδοσης. Ἡ κόρη του Σούζερη Μπίμε ἀγάπησε τὸ νέο ταξιδιώτη καί συνεννοηθήκανε οἱ δύο τους. Ὁ Σουζάνο Ὀκο Μικότο γιὰ νά δοκιμάσῃ τὸ θάρρος τοῦ νέου τὸν ἔβαλε νά κάμῃ δύσκολες ἀγγαριές, πού ἔχουν κάποιαν ὁμοιότητα μὲ τὰ θαύματα πού ἔκαμαν ὁ Μωϋσῆς κι' ὁ Ἀαρὼν μέσα στὴν ἔρημο. Ὁ Ὀκκούνι Νούσκη τὶς ἔκαμε μὲ ἐπιτυχία. Σ' αὐτὸ τὸ μέρος μπορεῖ κανεὶς νά κάμῃ ἐπιτυχημένες ἀντιπαραβολές μὲ μερικὰ μέρη τῆς Ἰλιάδος.

Τέλος ὁ μεγάλος Κάμι διέταξε τὸν ξένο του νά τοῦ βγάλῃ ὅλες τὶς ψεῖρες ἀπὸ τὸ κεφάλι του, ὅπως τοῦτο γίνεται στὶς κατώτερες λαϊκὲς τάξεις μας. Λοιπὸν ὁ Ἰδιομορφισμὸς αὐτὸς (Suidiomorphisme) εἶναι κοινὸς στοὺς θεοὺς τῶν Ἰαπώνων.

Σάν ἐκοιμήθηκε ὁ Σουζάνο Ὀκο Μικότο, ὁ Ὀκκούνι Νούσκη ἔδεσε τοὺς πλοκάμους τῶν μαλλιῶν των μὲ τοὺς στύλους τοῦ ὑπογείου τῆς **Γιζτάμυ**, ὅπου βρισκόντανε, κ' ἔκλεισε τὴν εἴσοδο μὲ πέτρες θεόρατες. Κατόπιν ἡ ἀγαπημένη του ἄρπαξε τὸ μεγάλο ξίφος τῆς ζωῆς, τὸ δοξάρι καί τὰ βέλη τῆς ζωῆς καθὼς καί τὴν ἄρπα τῶν θεϊκῶν ὀμιλιῶν, πράγματα πού εἶτανε τοῦ μεγάλου Κάμι. Ὑστερα φύγανε μαζί. Μὰ φεύγοντας ἡ νέα κόρη σκουντούφλησε ξάφνου πάνω σ' ἓνα δέντρο, καί μ' αὐτὸν τὸ θόρυβο, ὅλος ὁ οὐρανὸς ἐβούιξε.

Ὁ μεγάλος Κάμι ξύπνησε μ' αὐτὸ τὸ τραῦταγμα καί καθὼς ξετινάχτηκε, χάλασε τὸ ὑπόγειο κι' ἄρχισε νά καταδιώκῃ τοὺς φυγάδες. Τοὺς ἔφτασε στὴν κατωφέρεια τῆς **Γιουζούμα Χίρα** καί συγχωρώντας τους ἔδωσε ὁ ἴδιος μὲ χάρη στὸν Ὀκκούνι Νούσκη τὸ χερί τῆς κόρης του, προφητεύοντας πὼς ἀφοῦ νικήσουν τοὺς Γιαζογκάμι θὰ ἀσφαλίζανε στὸν ἑαυτό τους αἰώνιο βασίλειο. Ἡ προφητεία τοῦ Σουζάνο Ὀκο Μικότο μπορεῖ νά παραβληθῆ μὲ τὸ ἀκόλουθο μέρος τῆς Γενέσεως (Κεφ. ιζ', 5—6): **Καὶ οὐκέτι κληθήσει** κτλ. κτλ., καί ὁ κατατρογμὸς τῶν Γιαζογκάμι μὲ τὸν κατατρογμὸ πού ἔκαμαν οἱ γιοιὶ τοῦ Ἰακὼβ στὸν Ἰωσήφ.

Οἱ Γιαζογκάμι νικηθήκανε, καί ὁ Ὀκκούνι Νούσκη ἔφυγε μὲ τὴ γυναῖκα του Σούζερη Μπίμε στὸ Ἰζούμο, ὅπου θεμέλιωσε τὸ βασίλειό του. Ἐκεῖ δέχτηκε τὴν ἐπίσκεψη τῆς Γιακάμη Χίμε, τῆς ὁμορφῆς κόρης πού τοῦ εἶχε ὑποσχεθῆ ὁ λαγός σάν ἐγιατρεύτηκε. Ἡ Γιακάμη Χίμε ἔμεινε λίγον καιρὸν μὲ τὸν Κάμι. Ἐφερε στὸν κόσμον ἓνα γιό, τὸν ἔθεσε στὴ σχισμάδα ἐνὸς δέντρου καί γύρισε πίσω στὴν Ἰνάμπα. Τὸ παιδί τὸνομάσανε Χινομάτα-νόκामी, δηλαδὴ ὁ Κάμι τῆς σχισμάδας τοῦ δέντρου.

Ὑστερ' ἀπὸ τόσους κόπους πού ὑπόφερε ὁ Ὀκκούνι Νούσκη, ἀπόλαυσε τέλος εὐτυχισμένος καί ἡσυχος τὴν οἰκογενειακὴν εἰρήνην, ἀλλ' ἄρχισε νά ξαναγυρεύῃ καινούργιες περιπέτειες. Θε-

λοντας νάποκτήση τὴ Νουνακάβα Χίμε κόρη τοῦ Κάσκι-νό-κούνι, πῆγε νὰ τήνε βρῆ.

Ἐδῶ ἡ παράδοση ἀλλάζει φόρμα καὶ ὕφος καὶ παίρνει δραματικὸ χαρακτῆρα. Ὁ Ὀκκούνι Νούσκη γίνεται τρουβαδόρος, πού μπροστὰ στὴν κατοικία τῆς ὠραίας του, ἐκφράζει μὲ τὸ τραγούδι τοὺς ἐρωτικούς πόθους πού τονε φλογίζουν.

Ἡ Νουνακάβα Χίμε ἀποκρίνεται στὰ τραγούδια μὲ ἄλλα τραγούδια κ' ἔτσι βρίσκονται πέντε *ναγκάντα* ἢ *τραγούδια* πού σώζονται μὲ τὸ ὄνομα τοῦ *Καμικότο* ἢ οἱ *λόγοι τοῦ Κάμι*.

Εἰς τὰ *τραγούδια* αὐτὰ ὁ ἐπίλογος εἶναι ὁ ἴδιος, ὅπως στὰ ἐπαρχιακὰ *τεντζόνι* καὶ στὰ *κοντράσι*, ἀρχαῖα δημοτικὰ τραγούδια τῆς Ἰταλίας, μὲ τὴν ἐξῆς διαφορὰ πάντα, ὅτι ἡ ἀντίθεση λείπει γιατί ἡ κόρη δὲν ἀρνεῖται τίποτε.

Ἡ περιπέτεια τελειώνει μὲ τὴν παραδοχὴ τοῦ Ὀκκούνι Νούσκη μέσα στὸ σπήτι τῆς Νουνακάβα Χίμε, ὅπου ἀνανεώνονται ἀνάμεσά τους ὅλοι οἱ νόμοι τῆς θεᾶς τοῦ ἔρωτος.

Νεάπολις (Ἰταλίας),

Giuseppe Barone

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΠΟΥ ΘΑ ΛΕΝΕ

[Ὁ ἐν Ἀθήναις λόγιος καὶ τακτικὸς συνεργάτης τῆς «Χαραυγῆς», κ. Χρ. Βαρλέντης ἐκ τῶν καλῶν ποιητῶν καὶ διηγηματογράφων τοῦ Πανελληνίου, μᾶς ἔστειλε τὸ κατωτέρω εὐθυμογράφημα, πού εἶναι γραμμένον μὲ τόσην χάριν καὶ ἀπλότητα, ὥστε παρὰ τὰς γλωσσικὰς ἀρχὰς πού τὸ διέπουν τὸ δημοσιεύομεν βέβαιοι ὄντες ὅτι οἱ ἀναγνώσται μας θὰ τὸ διαβάσουν μὲ εὐχαρίστησιν.]

Ὅταν ἡ ἀγορὰ θάχῃ χρησιμοποιήσει τις χιλιάδες τὰ φύλλα τῶν ἐφημερίδων πού μὲ ἄρθρα καὶ κριτικὰς κάθε μέρα σχεδὸν πασχίζουν νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ἀθανασία σὲ μερικοὺς τροφίμους δικούς των, ἐνῶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ πολεμοῦνε καὶ δρίζουνε τίμια κ' ἄξια ὀνόματα ποιητῶν καὶ λογογράφων μας καὶ τὸ σημαντικώτερο ἀποσιωποῦν ἄλλα ὀνόματα πού τιμοῦνε τὸ Ἑλληνικὸ ὄνομα κ' ἔξω ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα στὸ φιλολογικὸ κόσμον.

Ὅταν θὰ λείψῃ ἀπὸ τὴ μέση ὁ διπρόσωπος χρονογράφος γράφοντας στὴν καθαρεύουσα γιὰ δεκάρες καὶ στὴ δημοτικὴ γιὰ δόξα καὶ μὴν πιστεύοντας πραγματικῶς σὲ καμμιὰ καὶ μὴ βλέποντας παρὰ τὴ μύτη του καὶ τὸ ματαιόδοξο ἐγώ του. Ὅταν δὲ θὰ μπορούνε νὰ θολώνουν τὰ φιλολογικὰ μας νερὰ τὰ διάφορα δημοσιογραφικὰ μαλάκια καὶ τὸ θέατρο καὶ ἡ λογοτεχνία λευτερωθοῦνε ἀπὸ τοὺς τυραννίσκους των καὶ τέλος πάντων θάχῃ μπεῖ κάθε κατεργάρης στὸν πάγκο του τότες θὰ μπορεῖ ὁ κόσμος μὲ νοῦ φωτισμένο καὶ μ' ἄδολη καρδιά νὰ χαίρεται τ' ἄνθια τοῦ Λόγου καὶ τῆς Τέχνης τὰ ἱερὰ καὶ ἡσυχος θάκούῃ παραμυθία καὶ ξεκαρδιστικὰ καὶ χαριτωμένα πού θὰ συμβολίζουνε τὴ σημερινή μας φιλολογικὴ κίνηση.

Ὅταν, ἄς τὰ ξαναποῦμε, πὺ χτυπητὰ μᾶλλον λογία.

Ὅταν γιὰ τὸ ποιητικὸ καὶ τὸ συγγραφικὸ δὲ θᾶναι ἀπαραίτητο τὸ καθημερινὸ δημοσιογραφικὸ καὶ δὲ θάχουνε σχέση μὲ τὸ χαρτζιλίκι καὶ τὸ τεμπελίκι καὶ θὰ λογαριάζονται τὰ γράμματα, ἡ μάθησις καὶ ἡ μελέτη, σὲ τρόπο πού ἡ κριτικὴ τῶν παράσιτων τοῦ τύπου νάχῃ συνειδησις κάθε ἀξίας καὶ κάθε ἀλήθειας καὶ ἡ ἐφημερίδα δὲ θᾶναι ἡ κλωσσα πού θὰ βγαίῃ κάθε με-

γαροφυῖα μὲς ἀπὸ τὰ πόδια της, καὶ δὲ θάχῃ τὸ δικαίωμα κάθε ἀναγνώστης ν' ἀνεδαῖνῃ στὰ κεραμιδία γιὰ νὰ φτύσῃ κατὰμουτρα τοὺς ἀναμορφωτὰς τάχα τῆς λογοτεχνίας μας, τοὺς τεχνοκρίτες Δονκιχώτους, τοὺς ἀγλῶσσους γλωσσολόγους μας καὶ τὰ ποζάροντα καθαρευσιάνικα μηδενικά, ὁ κόσμος τότες θάχῃ τὴ χάρη νὰ γελά μὲ τὴν κωμικοτραχικὴ τους ἱστορία τὴν περασμένη, μὲ τὴν παράδοσιν τὴν ξεφαντωτικὴν πού θὰ τοὺς χρωματίζῃ κατάλληλα καὶ θὰ τοὺς παρασταίῃ χαρακτηριστικώτατα.

Γενικὰ κ' ἀπρόσωπα σκέφτομαί γράφοντας τις γραμμὰς αὐτές. Ἄν τώρα θυμώσουνε ὠρισμένα πρόσωπα, πολέμαρχοι τῆς δημοσιογραφικῆς πέννας, σιδεροφράχτες τῆς χρονογραφίας ἱππότες, καλοσυνεῖδητοι σοφοὶ τῆς τεχνοκριτικῆς, Σουλτάνοι γαληνότατοι τῆς αὐτορεκλάμας, ἄς πνιγοῦνε τέλος πάντων στὸ μαῦρο τοὺς μελάνι, τὴ θάλασσαν αὐτὴ τὴν ἀτέλειωτη πού κοντεύει νὰ μουντζουρώσῃ καὶ τὸ χῶμα πού πατοῦμε καὶ τὰ παπούτσια μας.

Καὶ τώρα ἡσυχος μὲ γαλήνη ψυχικὴ ἄς ἐκκοιμηθῶμε τὸ δῆγημά μας πού παρὰ λίγο νὰ μείνῃ στὴ μέση γιὰ χατήρι τους.

Ὅταν λοιπὸν δὲ θὰ βρισκεται πιά λπὸ μὲς μήτε κοκκαλάκι μήτε σκονίτσα, μὰ πού τὸ ἔθνος θᾶναι μεγάλο καὶ ἡ νίκη του θᾶναι καὶ ἡ δόξα του καὶ γλωσσικὸ ζήτημα δὲ θὰ ὑπάρχῃ, ἀνάμεσα στ' ἄλλα παραμύθια πού θὰ λένε τότες, — τὰ παραμύθια ὅσο ὑπάρχει ψευτιά κ' ἀλήθεια δὲ μπορεῖ νὰ λείψουνε ἀπὸ τὸν κόσμον — τότες θὰ λένε καὶ τὸ παραμύθι τοῦτο.

Μιά φορά στὴν Ἑλλάδα γιὰ πολλὰ χρόνια βασιλεύσανε δυὸ μεγάλα στοιχεῖα ἡ καθαρεύουσα καὶ ἡ δημοτικὴ. Καθαυτὸ ἓνα στοιχεῖο ἡ καθαρεύουσα πού φοβερὸς ἀντίμαχος τῆς στάθηκε

ή δημοτική και πέστα δυό. Τὸ τί γινότανε τότες μὴν τάρωτ'ατε. Γκρίνια και φαγομάρα ἐξαιτίας τους ἐπανάσταση και σκοτωμοὶ λόγια.

Ὁ Θεὸς λοιπὸν τῆς Ἑλλάδας λυπήθηκε τὸν τόπο κι' ἀποφάσισε νὰ τὸν σώσει. Κράζει πρῶτα τῆς δημοτικῆς και τῆς λέει. «Βλέπω κυρὰ δημοτικῆ, πῶς ὁ τόπος δὲ σὲ σηκώνει και δὲ θὰ συχάσουμε ποτὲ μὲ σένα κι' ὄλο καυγάδες θᾶχουμε. Ὅλο φτερά κι' ἀγέρα μελετᾶς κι' ὀνειρεύεσαι τοῦ λόγου σου. Τὰ ψηλά και τᾶφταστα γυρεύεις. Ξετρελλανέσαι μὲ τὰ τραχούδια. Τῆς δύναμη και τῆς παλληκαριά πάντα στὸ νοῦ σου ἔχεις και τῆς ὁμορφιά λατρεύεις και γι' αὐτὴν ζῆς και πολεμᾶς και ἀνεβαίνεις στὰ κορφοδούνια και σκίζεις τὰ πέλαγα και γυροφέρνεις τὸν ἀπέραντο οὐρανό. Λοιπὸν σὲ κάνω ἀητὸ μὲ δυνατὲς φτερούγες νὰ πετᾶς στὰ σύγνεφα και στᾶστρα νὰ γλυτώσουμε ἀπὸ σένα». Εἶπε, και ἡ δημοτικῆ μας εὐθὺς γέννηκε χρυσοφτέρουγος ἀητὸς, και πέταξε στὰ οὐράνια και τὰ φτερά του κλάγγαζαν στὸν ξάστερον αἰθέρα κι' ὄλα κάτου ἀπ' τὸ πέταμά του φαινότουσαν μικρούτσικα σὰ μύγιες. Ἐπειτα ὁ Θεὸς γύρισε κ' εἶπε στὴν καθαρεύουσα: «Ἐλα δῶ τοῦ λόγου σου παστρικο-

θοδώρα. Σὲ μεγάλη ἔννοια καιρὸς τώρα ποῦ μ' ἔχεις βάλει μὲ τὰ καμώματά σου. Τῆς μύτη σου στὰ μνήματα πάντα χώνεις και ὄλο μου σκαλίζεις νᾶδρῆς κάθε ἀρχαία σκουληκοφαγωμένη λέξη και κάθε μουχλιασμένο τόπο και ὄλο τὰ ξεροματᾶς και θέλεις σώνει και καλὰ μ' ὄλα τὰ σκουλήκια και τῆς μούχλα ποῦχανε, στὸ στόμα τοῦ λαοῦ νὰ τὰ κολλήσης. Κι' ὄλο κατσοφιᾶζεις και ὄλο τρώγεται μὲ τὴν ἀρχαία δόξα ποῦ θαρρεῖς πῶς μόνο μὲ τῆς γλῶσσα τῶν προγόνων θὰ τὴν ἀποχτήσουν οἱ Ρωμιοί. Γιὰ νὰ γλυτώσουμε λοιπὸν κι' ἀπὸ σένα σὲ κάνω χελώνα, γιὰ νὰ δουλεύης στὸ χῶμα καλύτερα μὲ τὰ σκουλήκια και σοῦ δίνω νᾶχης και καθούκι δυνατό γιὰ τὸ καλό σου ν' ἀντέχης στὶς κλωτσιᾶς ποῦ θὰ λαβαίνης». Εἶπε κι' εὐθὺς ἡ καθαρεύουσα γέννηκε χελώνα.

Κ' ἔτσι ἀπὸ τότες ἡ δημοτικῆ μας πῆγε μπροστὰ και πρόδεψε τόσο πολὺ ἀπὸ τὴν καθαρεύουσα, ὅσο μπορεῖ νὰ πάη ψηλότερα, μακρύτερα και γληγορότερα ὁ χρυσοφτέρουγος ἀητὸς ἀπὸ τὴν ἀργοκίνητη και τῆς σερνάμενη χελώνα.

Ἀθῆναι 1911.

Χρ. Βαρλέντης

ΑΠΟ Τῶ «ΠΑΙΔΙΑΤΙΚᾶ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ» ΤΟΥ κ. Α. ΠΑΛΛΗ

[Παραθέτομεν σήμερον τρία ἐκ τῶν ποιημάτων τοῦ κ. Πάλλη, περὶ τῶν ὁποίων εὐνοϊκώτατα ἐκφράζεται ὁ ἀείμνηστος Βερναδάκης ἐν τῆς ἐπιστολῆς τοῦ δημοσιευθείσης εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον μας, ἐκ τοῦ ὁποίου δι' ἔλλειψιν χώρου παρελείφθησαν].

Τέσσερα ἀδέρφια (*)

Τέσσερα

(γύριζε γοργά !)

τέσσερα ἀδέρφια τὸ χορὸ ὄξω στοὺς κάμπους σέρνον
πιασμένα χέρι χέρι,
τοῦ Γεροχρόνου τὰ παιδιὰ
ποῦναι τ' ἀγόρια ὁμορφονιοὶ κι' ἡ κόρη δίχως τέρι.

Κι' ἡ κόρη

(κοίταξε ὁμορφιές !)

κι' ἡ κόρη πρώτη τραγουδεῖ "Τοὺς κάμπους λουλου-
,,και τὰ κλαδιὰ φουντώνω, [δίξω
,,τοῦ Πάσχα φέρνω τὶς χαρὲς,
,,στῆς νύχτας μὲσα τῆς δροσιᾶς μ' ἀηδόνια ξεφαντώνω.,,

Τὸ πρῶτο

(μάννα μας γλυκιά !)

τὸ πρῶτο ἀγόρι τραγουδεῖ "Σφαλῆστε τὰ βιβλία
,,στὶς ἐξοχὲς νὰ πᾶμε,
,,νὰ δροσιστοῦμε στὰ νερά,
,,στὸν ἴσκιό τῆς γερομουριάς τὰ πορικὰ νὰ φᾶμε.,,

Και τ' ἄλλο

(κράτα τὸ χορὸ !)

και τ' ἄλλο ἀγόρι τραγουδεῖ "Ὁ τρυγὰς τώρα ἀρχίζει
,,μὲ χαρωπὰ τραγούδια·

,,σταφύλια κεῖ, σταφύλια δῶ·

,,πατεῖτε, ἄντρες, στοὺς ληνοὺς, τρυγᾶτε, κοπελοῦ-
[δια !,,

Τὸ τρίτο

(ᾶ, μὰ τί χαρά !)

τὸ τρίτο λέει "Ὅμως κι' ἐγὼ τὰ παραμύθια φέρνω
,,τριγύρω στὰ μαγκάλια
,,μαζὶ μὲ κάστανα ψητά·
,,Ἀγιοβασίλη φέρνω γώ, ἐγὼ και πορτοκάλια.,,

Κι' ὄλα τους

(γύριζε γοργά !)

κι' ὄλα τους τραγουδοῦν μαζὶ "Τυρνᾶμε νύχτα μέρα
,,πιασμένα χέρι χέρι,
,,ἐμεῖς τοῦ Χρόνου τὰ παιδιὰ,
,,τρεῖς γιοὶ κι' οἱ τρεῖς ὁμορφονιοὶ, μιὰ κόρη δίχως
[τέρι.,,

Μὴ μὲ λυπᾶσαι

Μέσα στὸ λόγγο μιὰ βραδιά
εἶδα πουλιὰ ποῦ κούνιαζαν ἀπάνου στὰ κλαδιὰ,
και κράζω : "Τὰ καημένα !,
"Καλὲ μὴ μὲ λυπᾶσαι ἐμένα !,
μικρὸ πουλιὸ μου κελαῖδεῖ.
"Ἐχω τὰ νύχια μου γερά,
,,και σὰ σφιχτοῦνε μιὰ φορὰ,
,,κοιμᾶμαι δίχως ἔννια ἀπάνου στὸ κλαδί.,,

(*) Ὅπως εὐκόλως ἐννοεῖ ὁ καθένας, τὲς τεσσερα ἀδέρφια ἀποκαλοῦνται αἱ τέσσαρες ὥραι τοῦ ἔτους. Σ. Χ.

Μιά μέρα ἀπ' τὴν ἀκρογιαλιά
τὰ ψάρια μέσα στοῦ νεροῦ θωροῦ τὴν ἀγκαλιά,
καὶ κράζω «Τὰ καημένα !»,
«Καλὲ τί μὲ λυπᾶσαι ἐμένα ;»,
μοῦ λέει λαβράκι πού περνᾷ.
«Τὸ σπάραχνό μου τὸ διπλό
«ὄτα γιομίζη μὲ γιαλό,
«τὸ αἷμα τὸ δικό μου μοῦ τὸ ζωογονᾷ»,.

Κάτου στὸ δρόμο μιὰν ἀβγή
βλέπω μερμήγκια κι' ἔτρεχαν νὰ μποῦνε μέσ' στὴ γῆ,
καὶ κράζω «Τὰ καημένα !»,
,,Καλὲ τί μὲ λυπᾶσαι ἐμένα ;,,
εἶπε ἕνας μέρμηγκας σοφός.
«Μὲ μόνη ἐγὼ τὴ μυρουδιά
,,καὶ μέσ' στῆς τρύπας τὴν καρδιά
,,πιὸ λέφτερα γυρίζω παρὰ ἐσὺ στὸ φῶς»,.

Κοπελοῦδα καὶ πουλάκι

(κατὰ τὸ ἀγγλικό).

Μιά κοπελοῦδα παχουλή κι' ἕνα λιγνὸ πουλάκι
μαζὶ στὸν κάμπο βγήκανε τὸ λουλουδοστρωμένο,
κι' εἶπε ἡ μικρούτσικη κυρὰ
«Πῶς ἔτσι τὸ πουλί γυμνὸ θὰ τρέμει τὸ καημένο,
,,κι' ἄς λάμπει ὁ ἥλιος μιὰ χαρά !»,

Μὰ καὶ τὴν κόρη τὸ πουλί τὴν εἶδε πού περνοῦσε
καὶ μὲ φωνὴ πονετικιά νὰ κελαϊδάει ἀρχίζει
«Δὲν ἔχει, κοίταξε, φτερά !
,,Καὶ θὰ παγώνει ἡ δύστηνη, θαρῶ, θὰ τουρτου-
,,κι' ἄς λάμπει ὁ ἥλιος μιὰ χαρά !»,

ἰρίζει,

ΤΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Μὲ τὸ παρὸν φυλλάδιον ἡ «Χαρυγή» εἰσέρχεται εἰς τὸ Β' ἔτος τῆς ἐκδόσεώς της. Περιττὸν νὰ ἐξάρωμεν ἡμεῖς ἐνταῦθα τὸ ἔργον τοῦ περιοδικοῦ μας. Ἡ εἰς τὰς 400 περίπου σελίδας του συγκεντρωθεῖσα συνεργασία τῶν ἐπιφανεστέρων λογοτεχνῶν τοῦ Πανελληνίου καὶ αἱ ἐκλεκταὶ μεταφράσεις ἐκ τῶν κορυφαίων τῆς παγκοσμίου φιλολογίας μαρτυροῦν εὐγλωττότερον περὶ τῆς συντελεσθείσης σοβαρᾶς ἐργασίας. Ὅτι ἔχομεν σήμερον νὰ προσθέσωμεν μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν εἶναι νὰ ἐχαρακτήσωμεν θερμῶς τοὺς ἀπανταχοῦ συνδρομητὰς μας, διὰ τὴν πρόθυμον ὑποστήριξιν πού ἔδειξαν εἰς τὴν «Χαρυγὴν» τὴν ὁποίαν ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεώς της ἐχαιρέτισαν καὶ ἐξετίμησαν οὐ μόνον οἱ ἀπανταχοῦ τῆς ὁμογενείας λόγιοι καὶ σύμπαρ ὁ ὁμογενῆς τύπος, ἀλλὰ καὶ ξένοι λόγιοι.

Δὲν ἀμφιβάλλομεν δὲ ὅτι μετὰ τῆς αὐτῆς πάντοτε ὑποστηρίξεως καὶ στοργῆς θὰ περιβάλλουν οἱ ἀπανταχοῦ ὁμογενεῖς μας τὸ ἀληθῶς δύσκολον ἔργον μας χάριν τοῦ ὁποίου εἰς πλείστα ὄσας θυσίας ἠθικάς καὶ ὑλικὰς ὑποδαλλόμεθα.

Ἡ Διεύθυνσις.

— Ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν νεοσύστατον ἔδραν τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ προσεκλήθη ὁ τέως καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ὁξφόρδης ὁμογενῆς ἐκ Κύπρου λόγιος κ. Σίμος Μενάρδος, ἀνὴρ εὐρείας μορφώσεως, ὅστις καὶ ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν.

Διὰ τὴν ἔδραν τῆς φιλοσοφίας εἶχε προσκληθῆ ὁ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ζυριχῆς κ. Ἐλευθερόπουλος· παραδόξως ὅμως καὶ παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν μερικαὶ ἑφημερίδες τῶν Ἀθηνῶν, τίς οἶδε ποίους σκοτίους σκοποὺς ὑπηρετοῦσαι ἤγειραν συστηματικὸν πόλεμον κατ' αὐτοῦ. Ὡς ἐπιχείρημα δὲ κατὰ τοῦ διορισμοῦ των εἶρον ὅτι εἶναι . . . ἄθεος ! Διὸ καὶ ὁ κ. Ἐλευθερόπουλος, ὡς ἐμάθομεν, ἐδήλωσεν ὅτι δὲν δέχεται τὴν ἔδραν. Ὅπου ἀποδεικνύεται ὅτι θὰ ἀργήσῃ ἀκόμη νὰ ἀπλλαγῇ ἀπὸ τὸ σκλάβωμα τοῦ νοῦ καὶ τὸ ἀλυσόδεμα τῆς σκέψεως ὁ ἑλληνικὸς λαός.

— Ἡ Ἑλλ. Κυβέρνησις τιμῶσα τὴν πρὸς τὰ ἑλληνικὰ γράμματα ὑπηρεσίαν τοῦ σοφοῦ Γυμνασιάρχου Κυθωνίων καὶ πολυτίμου συνεργάτου τῆς «Χαρυγῆς» κ. Γ. Ὀλυμπίου, ὅστις διὰ τοῦ περιπυδᾶστου συγγράμματός του «Φιλοσοφία τοῦ Πλάτωνος» ἀπέδειξεν ὅτι εἶναι ἐγκρατέστατος τῆς ἀρχαίας φιλολογίας, ἐπαρκασημοφόρησεν αὐτὸν διὰ τοῦ Σταυροῦ τῶν Ἱπποτῶν τοῦ Σωτήρος.

— Τὸ βραβεῖον Νόμπελ διὰ τὴν φιλολογοῖαν ἀπενεμήθη ἐφέτος εἰς τὸν Βέλγον δραματικὸν συγγραφέα καὶ ποιητὴν Λ. ωρις Μαιτερλικκ, περὶ τοῦ ὁποίου μελέτην ἐδημοσιεύσαμεν εἰς τὸ προηγούμενον μας φύλλον.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ — ΘΕΑΤΡΟΝ

Ἡ ἑκατονταετηρὶς τοῦ Θεοφίλου Γκωτιέ.

Πρὸ μηνὸς ἡ Γαλλία ἐώρταζε τὴν ἑκατονταετηρίδα ἐνὸς τῶν ἐνδοξοτέρων συγγραφέων της, τοῦ Θεοφίλου Γκωτιέ, τὸν ὁποῖον ὁ Βωδελαιὸς εἶχεν ἐπονομάσει «μέγαν γόητα τῶν γαλλικῶν γραμμάτων».

Ἐγεννήθη τῇ 31 Αὐγούστου 1811. Ἡ φυσιογνωμία τοῦ διασήμου τούτου συγγραφέως εἶναι δημοτικωτάτη καὶ γνωστοτάτη, ὥστε περιττὸν θὰ ἦτο ἐδῶ νὰ εἴπη τις περισσότερα. Τὸ πᾶν ἔχει λεχθῆ, γραφῆ, δημοσιευθῆ πρὸς δόξαν τοῦ μεγάλου συγγραφέως. Ἐν τούτοις δυνάμεθα ἴσως νὰ προσθέσωμεν ἐνταῦθα ὅτι ὁ μέγας οὗτος καλλιτέχνης ὑπῆρξεν ἐπίσης μέγας φιλόπονος ἐργάτης.

Τὸ ἔργον τοῦ παγκοσμίου φήμης συγγραφέως δύναται νὰ ἐξισωθῆ μὲ τὰ ἔργα τῶν ἐνδοξοτέρων ἀντιπάλων του. Ἐγραψε περὶ τοὺς 500 τόμους. Μυθιστοριογράφος, διηγηματογράφος, κριτικός, χρονογράφος, δραματικός, ὁ «θεῖος Θεόφιλος» (Divin Théo) ὅπως τὸν ὀνομάζουν οἱ γάλλοι, ἔφερεν ἐπὶ ὅλων τῶν κλάδων τῆς τέχνης, — ὑπῆρξε καὶ ζωγράφος ἀκόμη — τὸ ἔλαφρόν καὶ ρωμαλέον χέρι του, χέρι πρᾶου καὶ λίαν

ἐξησηκήμενου Ἀνατολίτου, ὅστις εἶχε φιλοτεχνήσει τοὺς **Σμάλτους καὶ Σμαράγδους** καὶ ὅστις εἰς τὸν θόρυβον τῶν συγγραφικῶν σαλονίων συχνὰ ἀνεφέρετο.

Ἀπὸ τοῦ 1836 μέχρι τοῦ 1872, ἤτοι ἐπὶ 36 ἔτη, γράφει ὁ Αἰμίλιος Μπερζερά, γαμβρός του καὶ συγγραφεὺς ἐπίσης μεγάλης ἀξίας, ὁ Θεόφιλος Γκωτιέ, δὲν ἔπαυσεν οὔτε ἡμέραν γράφων δι' ὅλα τὰ θέματα καὶ εἰς ὅλας τὰς ἡμερίδας. Ἐσφάζετο διὰ τὸ καθῆκον, ὁ δὲ Μονσελὲ εἶχε δίκαιον ὀνομάζων αὐτὸν μάρτυρα τῆς κόπιας, διότι ἔφερον ἠράκλειον βᾶρος ἀλληλογραφίας τὴν ὁποίαν αἱ διάφοροι σχέσεις του εἶχαν δημιουργήσει, χωρὶς νὰ ἐξαντληται, χωρὶς νὰ μεμψιμοιρῇ, πάντοτε πρόθυμος εἰς τὸ καθῆκον, πάντοτε ἀκριβῆς καὶ παραδειγματικός. Ὅσακις ἐταξείδευεν, ἔφερον ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν, Ρωσίαν, Ἰταλίαν, ἀπὸ τὴν Κων)πολιν, σημειώσεις λαμπράς, χρωματισμένας, ἐξαισίας, εἰς ἐλαφρότητα, αἰσθημα, βᾶθος. Παίζων ἔγραφε τὸ **Μυθιστόρημα τῆς Μούμιας**, τὸν **Μαγικὸν Τρίκερον**, ποιήματα κωμωδίας, δράματα. Ἐχρωμάτιζε μὲ μεγάλες πεννιὲς τὴν ἀνθρώπινον αὐτὴν ζωγραφίαν τὸν **Πιλοίαρχον Φρακάς**, τὴν **Δεσποινίδα Μωπέν**, ἐτόρνευε μὲ τὴν ἀσφαλεστέρην ἐπιδεξιότητα τῆς τέχνης του τοὺς ἀπαραμίλλους τοὺς **Σμάλτους καὶ Σμαράγδους** καὶ τοὺς **Μύθους καὶ ἀφηγήσεις** του, ἀληθινὰ ἀριστουργήματα.

Ἐπιστρέψας ἐσπευσμένως εἰς τὸ Παρίσι κατὰ τὸ τρομερὸν ἔτος, ἐδείκνυε τὸν πρὸς τὴν πατρίδα ἔρωτά του εἰς τὰς **Εἰκόνας πολιορκίας**, ἔργον συγκινητικώτατον.

Ἐξηντημένος ἀπὸ τὴν ὑπερκόπωσιν καὶ ἀπὸ τὴν λύπην ποῦ τοῦ ἐπροξένουν τὰ δεινὰ τῆς πατρίδος του καὶ τὸ θέαμα τοῦ λεηλατουμένου ἀγαπητοῦ Παρισιοῦ του, ἀπέθανε το 1871 εἰς τὴν μικρὰν του οἰκίαν ἐν Νεϋλύ, ἐν τῷ μέσῳ τῶν οἰκείων του, εἰς ἡλικίαν 61 ἐτῶν.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΝ

Ἡ ΡΕΒΕΚΑ ΩΣ ΠΕΡΟΥΖΕ

Ἡ ἐφετεινὴ σαιζὸν τοῦ Ἑλλ. Μελοδράματος ἔκλεισε χθὲς μὲ τὴν ρωμαντικὴν «Περούζε» τοῦ κ. Σακελλαρίδη.

Ἡ «Περούζε» μόνη αὐτὴ εἶχε τὸ εὐτύχημα ἐφέτος ν' ἀνεβασθῇ δέκα ὀκτὼ φορὰς ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Πρᾶγμα ὄχι καὶ πολὺ παράδοξον καὶ περίεργον ὅταν ἀναλογισθῇ κανεὶς ὅτι τὸ πρωταγωνιστοῦν πρόσωπον ὑπεδύθη ἢ γνωστὴ διὰ τὸ λεπτόν της στυλ λογία κ. Ὀλγα Παπαδιαμαντοπούλου (Ρεβέκα).

Μία παθητικωτάτη μελωδία ποῦ βγαίνει ἀπὸ τὸ γλυκὺ φύσημα τοῦ Μπάτη ἐπάνω ἀπὸ φρισσοῦσας κορυφὰς σταχύων ἑναρμονισμένη πότε μὲ τὸ σιγανὸ καὶ κρυσταλένιο μουρμούρισμα ἀγροτικῆς βρυσούλας καὶ πότε μὲ τὸ μεγαλοπρεπὲς βογγητὸ καταρράκτου, εἶνε ὅλη ἢ φωνὴ τῆς Ρεβέκας εἰς τὸν ρόλον τῆς Περούζε.

Δι' αὐτὸ καὶ ὅλοι οἱ Ἀθηναῖοι κατεμαγεύθησαν καὶ οἱ καλλιτέχναι μας τὴν ὑπεδέχθησαν μὲ

ΑΠΟ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΜΕΛΟΔΡΑΜΑ

Ἡ Ρεβέκα (Ὀλγα Παπαδιαμαντοπούλου) ὡς Περούζε.

τὰς ὠραιότατας ὅσον καὶ τιμητικωτάτας κρίσεις των. Τὸ ὑποκριτικὸν μέρος της ὑπῆρξε καθ' ὅλα τέλειον ἂν καὶ τὸ λιμπρέτο τοῦ Μελοδράματος δὲν μᾶς παρουσιάζει σημεῖα καθαρῶς δραματικὰ ποῦ νὰ ἠμποροῦν νὰ δώσουν εἰς αὐτὴν τὴν ἀφορμὴν νὰ ἀναπτύξῃ ὅλην τὴν ὑποκριτικὴν ἱκανότητά της.

Χωρὶς ὑπερβολὴν κατὰ τὴν ὁμολογίαν καὶ αὐτοῦ τοῦ κ. Σακελλαρίδη ἢ «Περούζε» καὶ ἢ Ρεβέκα ἐπλάσθησαν διὰ νὰ συνυπάρχουν.

Καὶ αὐτὸ δὲν εἶνε ὀλιγώτερον τιμητικὸν δι' αὐτήν.

Ἀθῆναι, 29 Σεπτεμβρίου.

N.

Βίκτωρ Γόφμαν

Πρὸ τινων ἑβδομάδων ἔσβυσε στὸ Παρίσι μιὰ προσωπικότης τῶν ρωσικῶν γραμμάτων, ὁ τερπνὸς νεαρός (26 ἐτῶν) ποιητῆς Β. Γόφμαν, προτοῦ προφθάσῃ νὰ τελειώσῃ τὸ γλυκὸ τραγοῦδι ποῦ ἤρchiσε ἢ μελωδικὴ του λύρα νὰ παίξῃ.

Ἀπέθανε ἀκριβῶς εἰς ἐποχὴν ποῦ ἤρchiζε νάνοιγι ἕναν ἰδικὸν του ἀτομικὸν δρόμον μέσα στὸ ἀπέραντο μυροβόλο περιβόλι τῆς Ποιήσεως, ποῦ μιὰν ἡμέρα

θά τὸν ἔβγαζε ἐμπροστὰ εἰς τὰς πύλας τοῦ Παρνασσοῦ τῆς Μεγάλης Χώρας τοῦ Βορρῶ ὅπου μὲ χρυσᾶ γράμματα λάμπουν τὰ ὀνόματα τῶν Γόργου, Ἀνδρέγεβ, Ἀραμπάζιν, Μπάλμοντ, Κούπριν, Τσιρίκωβ καὶ ἄλλων συγχρόνων του. Εἰς τὰ «Προοιμιακά»,—συλλογὴν ποιημάτων του— ποῦ ἔβγαλε τὸ 1905, ξεχωρίζουν πολλοὶ τοῦ στίχοι διὰ τὴν λεπτότητα καὶ σαφήνειάν των καὶ διὰ τὸ ἰδιόρρυθμον καὶ κάτι τὸ «καπριτσιόζο», ποῦ ἔχουν μέσα των. Ἡ «Πυράδα», καὶ «Ἡ γαλάζια ἀγάπη», αὐτὰ τὰ δυὸ ποιήματα, φέρουν τὴν ἀτομικὴν του σφραγίδα καὶ μποροῦν ἐλεύθερα νὰ παραβληθοῦν μὲ μερικὰ τοῦ Μπάλμοντ καὶ τοῦ Μπλόκ. Ἡ μουσικὴ του ὁμοιάζει τὴν παρθένον ἠρωίδα του στὴν «Γαλάζια ἀγάπη», :

... Ὁλη ἀνάερη, ὅλη γαλάζια
σὲ τρελλὰ ὄνειρα παραδομένη
μὲ χάρη τὸ λεπτό σου
λιγόντας κορμάκι
μοῦ φαίνουσιν σὰν ὀπτασία

Καὶ ἄλλου:

Μοῦ φαίνεται πῶς τρέμουμε ἀγαπημένα
δυὸ δροσολούλουδα σὲ κῆπο πασχαλιῶνε
ὅπου σοῦ σιγολέγω: τὸ κοιμισμένο σου ἄφες κορμάκι
κ' ἔλα κοντά μου. Καὶ γὰρ πλάϊ σου θάρτω.

Καὶ ὡς πεζογράφος ὁ Γόφμαν ἀνέπτυξε ἀρκετὸ ταλέντο. Τὰ διηγήματά του, «Ἡ Μαργῶ», καὶ τὸ «Στὰ βουνά», κατέχουν ἰδιαιτέραν θέσιν ἀνάμεσα εἰς τὰ πολλὰ του ἄλλα, ὅπου προσπαθεῖ νὰ εἶναι ὁ καλλιτεχνικὸς καθρέφτης τῆς ζωῆς, νὰ περνᾷ πλάϊ τῆς καὶ νὰ ζωγραφίσῃ τὰ πῦθι, τὰ βύσανα, τὰς τρέλλες καὶ τὰ γλυκὰ εἰδύλλια τῶν ἀνθρώπων. Τὸν ἐνδιαφέρει πολὺ ὁ ἐσωτερικὸς μας κόσμος, τὸν ὅποιον προσπαθεῖ νὰ ἀναλύσῃ μ' ἓνα ὅλωι διόλου ἰδικόν του τρόπον.

Ὡς κριτικὸς ἐπίσης ἔχει κάνει ἀρκετὰς μελέτας μετρίας σοβαρότητος.

Κων)πολις.

N. K.

Νορβηγικὴ φιλολογία

Μερικὰ ποιήματα καὶ ᾠδαὶ τοῦ Μπγιέρνστε Μπγέρνσον μετεφράσθησαν εἰς τὸ γαλλικὸν ὑπὸ τῆς Καρ Δάγνυ Μπγιέρνσον καὶ τοῦ κ. Γ. Σοτρώ. Παρὰ τὴν γενικὴν προκατάληψιν ὅτι ἡ μετάφρασις τῶν στίχων πρέπει νὰ γίνεται εἰς στίχους, καὶ μάλιστα ἀπὸ ὁμοιοκαταλήκτους εἰς ὁμοιοκαταλήκτους, ἡ μετάφρασις αὐτῆ, κατὰ λέξιν πρὸ πάντων, εἶναι εἰς τὸ πεζόν: ἡ ποιητικὴ φόρμα φαίνεται μόνον εἰς τὴν τυπογραφικὴν διάταξιν, ὅπου καθὲ γραμμὴ τῆς πρόζας ἀντιαποκρίνεται εἰς ἓνα στίχον, ὡς καὶ εἰς κάποιαν ἀναλογίαν τοῦ εὐθμοῦ, ὅσκις ἡ εὐκαμψία τῆς γαλλικῆς γλώσσης τὸ ἐπιτρέπει. Δὲν εἴμπορεῖ κανεὶς ἄλλως τε νὰ ἐπιτύχῃ τι περισσότερον μιᾶς ἀναλογίας, τῆς γαλλικῆς οὔσης: πολὺ διαφόρου τῆς νορβηγικῆς, ἀφοῦ ἡ τονικὴ προφορὰ εἶναι ὠρισμένη.

Ἄλλ' εἶναι μία προσπάθεια ἐνδιαφέροντα καὶ εἰς πολλὰ μέρη λίαν ἐπιτυχῆς. Τὰ ποιήματα ἐξεφλέγησαν ἐπιτυχῶς διὰ νὰ δώσουν μίαν ἰδέαν τῆς ποιικιλίας καὶ τοῦ ποιητικοῦ πλούτου τοῦ Μπγιέρνσον. Ἐδημο-

σιεύθησαν εἰς μικρὸν ἀριθμὸν ἀλλ' εἰς ὠραιότατον τεύχος, τὸ ὅποιον πρέπει νὰ ἐφελκύσῃ τὴν προσοχὴν τῶν βιβλιοφίλων.

Ἡ Ἑλληνικὴ Ἀκαδημία

Ἡ πρότασις τῆς «Græcia» περὶ ἰδρύσεως ἑλληνικῆς Ἀκαδημίας εἶναι ἤδη γνωστὴ παρ' ἡμῖν. Εἰς τὸ φύλλον τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ ἐγκριτοῦ τούτου περιοδικοῦ, ἀναφέρονται τὰ ἀποτελέσματα τῆς προτάσεως. Διαικῶσι λογιοὶ ἐκ τῶν ἐγκριτωτέρων ἀπήντησαν. Οἱ περισσότεροι ἐκηρύχθησαν κατὰ τῆς ἰδρύσεως ἀκαδημίας, φέροντες ὡς δικαιολογίαν τὸ γλωσσικὸν ζήτημα. Ποίαν γλώσσαν θὰ ἔλθῃ ἡ Ἀκαδημία νὰ ἐπικυρώσῃ; Τὴν δημοτικὴν; Δὲν θὰ ἀναγνωρισθῇ ἀπὸ τοὺς καθαρολόγους. Τὴν καθαρεύουσαν; Δὲν θὰ ἀναγνωρισθῇ ἀπὸ τοὺς δημοτικιστάς. Καὶ ἔτσι ἡ ἰδρυσις Ἀκαδημίας ἀντὶ νὰ φέρῃ καλόν, θὰ φέρῃ κακόν. Ἡ σύστασις ἑλλην. Ἀκαδημίας εἶναι ἔργον τοῦ μέλλοντος, ἴσως ἐνὸς πολὺ μακρικοῦ ἀκόμη μέλλοντος.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ἐξεδόθη ὁ Δ' ἀριθμὸς τοῦ Δελτίου τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου, τοῦ λαμπροῦ τούτου ἐν Ἀθήναις σωματείου, τοῦ ὁποίου σκοπὸς εἶνε ἡ ἀναγέννησις τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως. Περιέχει σοβαρὰ καὶ ἐνδιαφέροντα ἄρθρα τῶν κ. κ. Στεφ. Ραμᾶ, Α. Δελμοῦζου καὶ Α. Μπούτουρα, τὰ ὅποια μετὰ προσοχῆς πρέπει νὰ μελετήσουν ὅλοι ὅσοι ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν δημοτικὴν μα: ἐκπαιδεύσιν.
Διὰ πάσαν αἰτησίαν: Ἐκπαιδευτικὸν Ὁμιλον, Ὁδὸς Λέκα ἀρ. 4, Ἀθήνας.

„Τραγοῦδια“.— Μὲ τὸν τίτλον τοῦτον καὶ αὐτὰς ἐξεδόθησαν εἰς κοινῶν τεύχος ποιήματα τοῦ ἐν Κων)πόλει γνωστοῦ ποιητοῦ καὶ συνεργάτου μας κ. Τώνη Χριστίδη. Ἡ τιμὴ τοῦ βιβλίου φρ. χρ. 2.
Ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰποκτήσουν τὸ βιβλίον ἠμποροῦν νὰ ἀπευθύνωνται εἰς τὰ γραφεῖά μας.

— Τὸ τέλος τοῦ δράματος τοῦ κ. FR. DE NION «Ἡ Ἀγωνία», εἰς τὸ προσεχές.

— Ἐκ τυπογραφικῆς ἀβλεψίας παρελήφθη ἡ χρονολογία τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ μας δημοσιευθείσης ἐπιστολῆς τοῦ Δ. Βερναρδάκη ὡς καὶ ὁ τόπος ἐν ᾧ ἐγράφη. Ἴδου αὐτά: Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 22)3 Μαΐου 1889.

Ἀντιπρόσωπος τῆς «Χαραυγῆς» ἐν Αἰγύπτῳ διωρίσθη ὁ κ. Κωνστ. Πιτῆς μετὰ τοῦ ὁποίου παρακαλοῦνται ὅπως συνεννοοῦνται οἱ ἐκεῖ συνδρομηταί μας.

Μόνος ἀντιπρόσωπός μας ἐν Κων)πόλει ὁ κ. Νίκος Καστρινός, Galata Poste Russe.

Ἄγορὰ καὶ πώλησις γραμματοσήμων καὶ συλλογῶν οἰασδήποτε ἀξίας. D. Demetriades.
12 Rue Fagon Paris 13me.

Ἐπεύθυνος: Μ. Σ. Βάλλης.